

**TURIEN & CO. HOLDING B.V.
ALKMAAR**

JAARVERSLAG 2019

Postbus 216
1800 AE Alkmaar

INHOUDSOPGAVE	Pag.
Personalia	2
Verslag van de commissarissen	3
Bestuursverslag	6
Geconsolideerde jaarrekening	
Geconsolideerde balans per 31 december 2019	17
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2019	19
Overzicht van het geconsolideerd totaalresultaat over 2019	20
Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2019	21
Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening	22
Enkelvoudige jaarrekening	
Enkelvoudige balans per 31 december 2019	48
Enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2019	48
Toelichting op de enkelvoudige balans en winst- en verliesrekening	49
Overige gegevens	
Statutaire winstverdelingsregeling	55
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	56

PERSONALIA

Raad van Commissarissen

De heer drs. W.J.H. Gerritsen, voorzitter
De heer mr. P.J. Schneider
Mevrouw mr. I.A. Visscher
De heer dr. N.G. de Jager

Bestuur

De heer drs. P. van Geijtenbeek, algemeen directeur
Mevrouw F.J.E. Bakker RA, financieel directeur

Accountant

KPMG Accountants N.V.

Actuaris

Triple A - Risk Finance Certification B.V.

Vermogensbeheerder

Lombard Odier Funds (Europe) SA, Luxemburg, Netherlands Branch

VERSLAG VAN DE COMMISSARISSEN

Aan de Aandeelhouders van Turien & Co. Holding B.V.

Inleiding

De belangrijkste taak van de Raad van Commissarissen is het houden van toezicht op de ontwikkelingen van de verzekeraar, zowel bedrijfsmatig als voor wat betreft het realiseren van haar missie. Daarnaast staat de Raad het bestuur met adviezen terzijde. In dit verslag legt de Raad van Commissarissen verantwoording af over het uitgeoefende toezicht.

Activiteiten van de Raad van Commissarissen

De toezichthoudende activiteiten van de Raad van Commissarissen zijn gebaseerd op de jaaragenda. In het verslagjaar hebben zes reguliere vergaderingen plaatsgevonden, waarvan vier keer in de aanwezigheid van de externe accountant. Er is daarnaast in februari een dag georganiseerd waarin de afdelingsdoelstellingen en de (langere termijn) strategie centraal stonden. Tijdens de vergaderingen waren telkens alle leden van de Raad van Commissarissen aanwezig. Met het bestuur is onder meer gesproken over de algemene gang van zaken en de resultaten, de ondernemingsstrategie en de marktontwikkelingen. Een vergadering is specifiek ingevuld met het bespreken en vaststellen van strategie en beleidsplan. Hierbij is aan de hand van stellingen ingebracht door het bestuur en de Raad van Commissarissen onder externe begeleiding gediscussieerd over de door het bestuur opgestelde strategie en de uitwerking hiervan in het beleidsplan. De overall conclusie is dat er breed draagvlak is voor de ingeslagen weg, de huidige strategie is passend bij de interne en externe ontwikkelingen. Er zijn geen andere inzichten of fundamentele verschillen van inzicht naar voren gekomen.

Verder is in deze vergaderingen aandacht besteed aan o.a. het kapitaalbeleid, het beleggingsbeleid, het herverzekeringsbeleid, de ORSA, de SCR-berekening, de onderbouwing van de LAC-DT in de SCR-berekening, de Solvabiliteitsratio, de waardering van de technische voorzieningen, de rapportages van de sleutelfuncties, het jaarverslag en QRT's, de toelichting op de Solvency II richtlijn in de jaarrekening, het controleplan en het accountantsverslag van de externe accountant.

De gehele Raad van Commissarissen maakt deel uit van de Audit en Riskcommissie, waardoor de relevante onderwerpen worden besproken in de reguliere commissarissenvergaderingen. Daarnaast is er een remuneratiecommissie. De remuneratiecommissie wordt gevormd door de voorzitter van de Raad van commissarissen, de heer W.J.H. Gerritsen, en mevrouw I.A. Visscher. Er is een reglement voor de Raad van Commissarissen van toepassing, waarin tevens is opgenomen een addendum reglement voor de Audit en Risk Commissie en een addendum reglement Remuneratiecommissie. De remuneratiecommissie heeft in 2019 één vergadering gehouden waarin als belangrijkste onderwerpen zijn besproken het jaargesprek met en de arbeidsvoorwaarden van de bestuursleden. Mede naar aanleiding van dit jaargesprek is de remuneratie van de bestuursleden door de remuneratiecommissie en de RvC vastgesteld.

Buiten de vergaderingen om is er regelmatig contact tussen het bestuur en leden van de Raad van Commissarissen en is er overleg tussen de commissarissen onderling. De Raad van Commissarissen heeft daarnaast ook met de Ondernemingsraad gesproken en er heeft een gesprek met DNB plaatsgevonden.

Naam	Aantal RvC vergaderingen bijgewoond	Aantal vergaderingen Remuneratie-commissie bijgewoond	Strategiedag bijgewoond
De heer drs. W.J.H. Gerritsen	(6/6)	(1/1)	(1/1)
Mevrouw mr. I.A. Visscher	(6/6)	(1/1)	(1/1)
De heer mr. P.J. Schneider	(6/6)	(-1)	(1/1)
De heer dr. N.G. de Jager	(6/6)	(-1)	(1/1)

In mei 2019 heeft de RvC haar jaarlijkse zelfevaluatie uitgevoerd. De uitkomsten van de zelfevaluatie zijn gedeeld met het bestuur.

Samenstelling van de Raad

Naam en geslacht	Geboortedatum	Nationaliteit	rol	Eerste benoeming	Lopende termijn
De heer drs. W.J.H. Gerritsen	21-06-1961	Nederlands	Voorzitter	03-09-2018	01-11-2023
Mevrouw mr. I.A. Visscher	11-09-1962	Nederlands	Vice-Voorzitter	11-10-2015	01-05-2021
De heer mr. P.J. Schneider	23-08-1951	Nederlands		11-10-2015	03-09-2022
De heer dr. N.G. de Jager	19-06-1954	Nederlands	*)	06-02-2019	06-02-2023

*) De heer de Jager is financieel expert in de zin van art. 39, lid 1, Richtlijn 2014/56/EU.

De samenstelling van de Raad van Commissarissen heeft in 2019 de volgende wijzigingen ondergaan. Per 6 februari 2019 is de heer N.G. de Jager benoemd als commissaris. De heer W.J.H. Gerritsen is per 18 december 2019 herbenoemd als commissaris (en voorzitter). De heer P.J. Schneider en mevrouw I.A. Visscher zijn eveneens per 18 december 2019 herbenoemd als commissaris (en in geval van mevrouw I.A. Visscher als vicevoorzitter). In de Raad van Commissarissen is op balansdatum 25% van de leden vrouw.

Er is een personele unie van de Raden van Commissarissen van Turien & Co. Holding B.V. (de moedermaatschappij) en Ansva Verzekeringsmaatschappij N.V.

Volgens de statuten worden commissarissen benoemd voor een periode van vier jaar. De commissarissen treden periodiek af volgens een door de Raad van Commissarissen vastgesteld rooster van aftreden. Aftredende commissarissen zijn terstond herbenoembaar. In het Reglement van de Raad van Commissarissen is vastgelegd dat een commissaris die na drie periodes van vier jaar aftreedt, niet wordt herbenoemd tenzij bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven. In dat geval legt de Raad van Commissarissen hierover verantwoording af in het jaarverslag.

Opgave hoofd- en nevenfuncties

Er wordt voldaan aan de eisen zoals genoemd in art 2:142a lid 1 BW respectievelijk art 2:252a lid 1 BW; deze artikelen bepalen onder meer het maximaal toegestane aantal commissariaten per commissaris. Onderstaand zijn de eventuele hoofdfuncties en/of eventuele nevenfuncties voor zover deze relevant zijn voor de vervulling van de taak als commissaris toegelicht.

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfunctie
drs. W.J.H. Gerritsen	Directeur van Chipin Holding B.V. en Bestuurder van Circonica Circular Energy B.V.	
mr. I.A. Visscher	CEO van De Vereende N.V.	Bestuurslid van het Verbond van Verzekeraars
mr. P.J. Schneider	n.v.t.	n.v.t.
dr. N.G. de Jager	Voorzitter bestuur en beleggingscommissie alsmede Lid pensioencommissie van Stichting Pensioenfonds Ernst & Young	Lid redactiecommissie Kluwer, compendium voor de jaarrekening. Lid redactiecommissie, het Verzekeringsarchief, Partner VCHolland Lid RvT Stichting Pensioenfonds Randstad Penningmeester Fundashon Plataforma Kultural

Onafhankelijkheid

Naar het oordeel van de Raad van Commissarissen is voldaan aan de eisen voor onafhankelijkheid (zoals bedoeld in bpb 2.1.7 t/m 2.1.9), waarbij dient te worden vermeld dat de heer P.J. Schneider, gezien zijn belang als aandeelhouder, in de Raad als niet-onafhankelijk beschouwd wordt. Jaarlijks wordt in de zelfevaluatie van de Raad van Commissarissen specifiek aandacht besteed aan de samenloop van de rol van commissaris en aandeelhouder. In het reglement van de Raad van Commissarissen is beschreven op welke wijze eventuele tegenstrijdige belangen worden voorkomen c.q. hoe er dient te worden gehandeld in geval van belangenverstrengeling. Besluiten tot het aangaan van transacties waarbij tegenstrijdige belangen van commissarissen spelen, betreffende de Groep en/of de commissarissen, behoeven goedkeuring van de Raad van Commissarissen. Dergelijke transacties worden vermeld in het jaarverslag. Er is in 2019 geen sprake van dergelijke transacties.

Permanente educatie

Vanaf maart 2019 zijn de nieuwe modules gestart van het PE-programma Deskundigheidsbevordering dat Nyenrode Business Universiteit in samenwerking met de Insurance Academy van het Verbond van Verzekeraars organiseert voor managing directors, bestuurders en toezichthouders van een verzekeringsinstelling. Ook in 2019 hebben alle leden van de Raad van Commissarissen deelgenomen aan dit programma van permanente educatie. Dit betreft in 2019 de volgende modules (een module beslaat 2 dagdelen):

- Governance in een snel veranderende wereld (voorjaar 2019);
- Innovatie (najaar 2019);

Jaarrekening en dividendvoorstel

Overeenkomstig artikel 19 van de statuten is door het bestuur de jaarrekening 2019 bestaande uit de balans per 31 december 2019 en de winst-en-verliesrekening over het jaar 2019 met toelichting, opgemaakt. Wij hebben de jaarrekening ongewijzigd goedgekeurd. Deze stukken, door KPMG Accountants N.V. van een goedkeurende controleverklaring voorzien, worden u hierbij ter vaststelling voorgelegd.

Wij stellen u voor de jaarrekening, zoals hierna opgenomen, vast te stellen, de winst toe te voegen aan de overige reserves en het bestuur decharge te verlenen.

Wij spreken graag onze dank uit aan het bestuur en de medewerkers voor de grote inspanningen die zij in 2019 in het belang van Turien & Co. Holding B.V. hebben geleverd.

In 2020 is de maatschappij geconfronteerd met de corona-crisis. Het bestuur heeft in het bestuursverslag alsmede in de jaarrekening onder "gebeurtenissen na balansdatum" aandacht besteed aan deze crisis en, voor zover op dit moment te overzien, de gevolgen van de crisis voor de Groep. Wij onderschrijven de conclusies van het bestuur, zoals daarin verwoord.

Alkmaar, 3 juni 2020

De heer drs. W.J.H. Gerritsen, voorzitter
De heer mr. P.J. Schneider
Mevrouw mr. I.A. Visscher
De heer dr. N.G. de Jager

BESTUURSVERSLAG

Inleiding

Het bestuur kijkt met grote tevredenheid terug op 2019. De portefeuille is verder gegroeid en het verzekeringstechnisch resultaat over 2019 is vrijwel conform plan gerealiseerd.

In 2019 is daarnaast wederom vooruitgang geboekt in de versterking van de organisatie als gevolg van de organisatorische integratie tussen de dochterbedrijven Ansvar Verzekeringsmaatschappij N.V. en Turien & Co. Assuradeuren B.V.

Missie en Visie

De groep bestaat naast de vennootschap uit Turien & Co. Assuradeuren B.V. te Alkmaar, Ansvar Verzekeringsmaatschappij N.V. te Amsterdam, Assurantiekantoor Bergermeer B.V. te Alkmaar en Shared Expertise B.V. te Alkmaar.

Turien & Co. Assuradeuren B.V. te Alkmaar is 71 jaar als volmachtbedrijf werkzaam in de Nederlandse markt van Schade- en Inkomensverzekeringen.

Ansvar Verzekeringsmaatschappij N.V. is een 52 jaar in Nederland opererende zelfstandige schadeverzekeringsmaatschappij en is actief onder de handelsnamen AnsvarIdéa Verzekeringen en Wederkerige 1820.

Assurantiekantoor Bergermeer B.V. opereert als onafhankelijk intermediair. Shared Expertise B.V. is actief op het gebied van verzuimbegeleiding.

Ansvar Verzekeringsmaatschappij N.V. en Turien & Co. Assuradeuren B.V. hebben een intensieve samenwerking. Ansvar is de grootste volmachtgever van Turien & Co.

Ansvar Verzekeringsmaatschappij N.V. is aanbieder van de meest voorkomende schadeverzekeringsproducten (met uitzondering van o.a. arbeidsongeschiktheidsverzekeringen en ziektekostenverzekeringen) voor particulieren en ondernemers in het midden- en kleinbedrijf. De groep heeft de nichegerichte benadering van Turien & Co. omarmd. Een groot deel van de portefeuille bestaat dan ook uit verzekeringen voor het hogere particuliere segment naast specifieke zakelijke producten zoals Wegas (werkgeversaansprakelijkheid).

Onder het label van AnsvarIdéa is Ansvar sinds de oprichting specialist in kwalitatief hoogstaande verzekeringen voor mensen met een bewuste levensstijl en een maatschappelijk bewustzijn. Het beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) richt zich op drie hoofdthema's: de verzekeringen, de beleggingen en de interne bedrijfsvoering. In 2019 is veel aandacht besteed aan het verder verduurzamen van het beleggingsbeleid. Ansvar positioneert zich als een duurzame verzekeraar. Dit uit zich mede in de manier van zaken doen: naast de volmachtportefeuille vol overtuiging bouwen aan duurzame relaties met volmachtgevers en assurantieadviseurs. Ansvar heeft er voor gekozen haar producten uitsluitend via het onafhankelijk intermediair te distribueren.

Deze producten worden ook door Turien & Co. Assuradeuren in volmacht gevoerd. Ook Turien & Co. distribueert haar producten uitsluitend via het onafhankelijke intermediair. Naast de producten van Ansvar voert Turien & Co. ook inkomensverzekeringen alsmede schadeproducten die niet door Ansvar worden gevoerd in volmacht namens andere risicodragers.

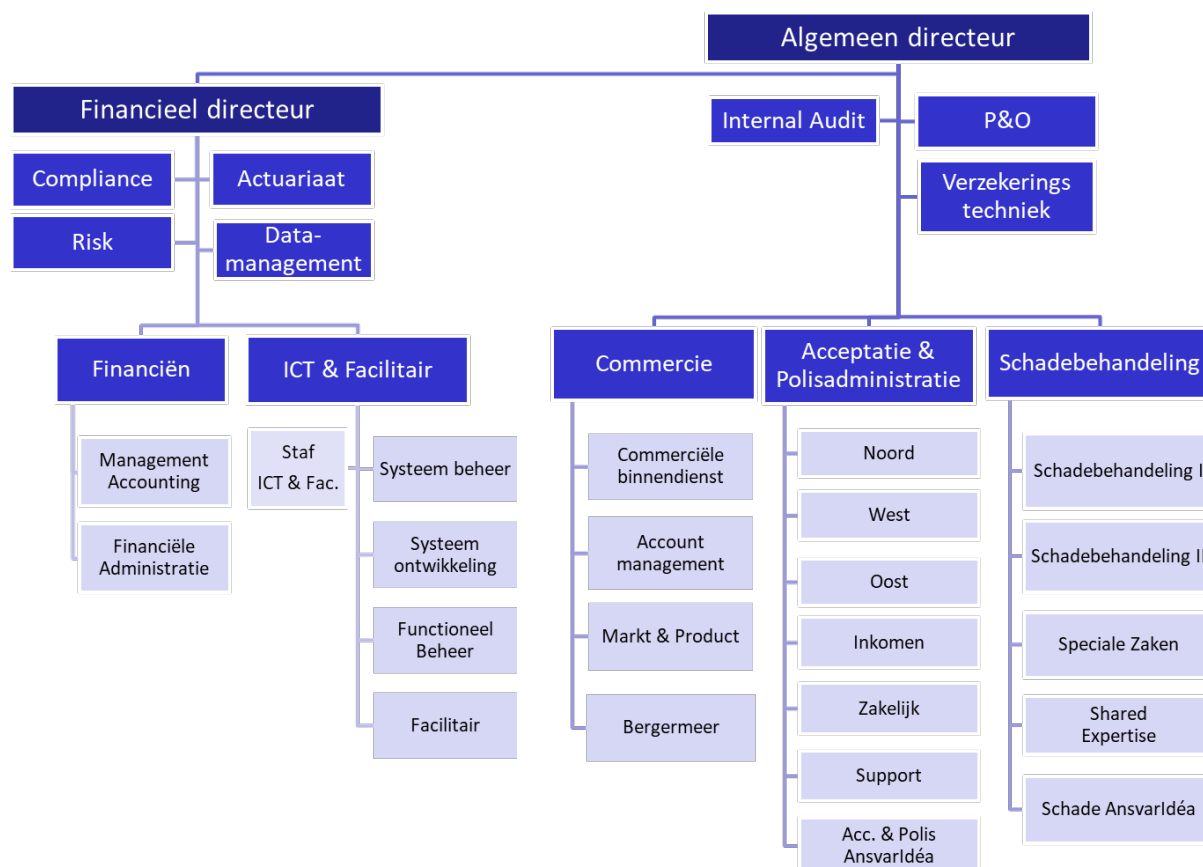
Deze focus op een goede advisering van de eindklant door de assurantieadviseur komt dan ook terug in de missie van de onderneming waarin de kernwoorden zijn: onderscheidend, relevant, benaderbaar, inspirerend en betrokken. Ansvar voorziet in onderscheidende verzekeringsproducten en dienstverlening. Hiermee dragen wij bij aan het succes van onze assurantieadviseurs. Wij richten ons daarbij op lange termijn relaties met al onze stakeholders.

Organisatiestructuur

De operationele organisatiestructuur van Ansvar Verzekeringsmaatschappij N.V. en Turien & Co. Assuradeuren B.V. is geïntegreerd.

Aangaande de operationele processen geldt op managementniveau voor alle entiteiten gezamenlijk een functionele aansturing.

De structuur ziet er ultimo 2019 als volgt uit:

Resultaat

Het resultaat voor belastingen bedraagt € 10,3 miljoen (v.j.: € 10,0 miljoen).

Het technische verzekeringsresultaat over 2019 bedroeg € 9,0 miljoen positief (v.j.: € 9,0 miljoen). De schaderatio na herverzekering bedraagt 63% (v.j.: 58%).

In 2019 is door het uitblijven van grootschaden een uitzonderlijk goed verzekeringsresultaat over het lopende jaar behaald. 2019 kende echter een bijzonder slecht afwikkelingsresultaat, door enkele forse noodzakelijke verhogingen op reserveringen voor grootschaden uit voorgaande jaren. Vanwege deze ontwikkelingen is tevens de IBN(E)R beduidend hoger vastgesteld. Per saldo is het technische resultaat ca € 0,3 miljoen lager.

Het totaal van de bedrijfskosten bedraagt € 46,1 miljoen (v.j.: € 43,3 miljoen). Hiervan is € 4,0 miljoen (v.j.: € 3,7 miljoen) als schadebehandelingskosten toegerekend aan de schadelast. Voorts is € 3,8 miljoen (v.j.: 5,4 miljoen) toegerekend aan "andere lasten".

De acquisitiekosten zijn € 2,0 miljoen hoger vanwege de toegenomen portefeuille. Aan de andere kant is de verdiende herverzekeringprovisie € 3,4 miljoen hoger. De overige beheerskosten zijn ca € 0,8 miljoen hoger. Per saldo zijn de bedrijfskosten in de technische rekening € 0,8 miljoen hoger.

Het beleggingsresultaat (voor toerekening aan technisch resultaat) bedraagt € 2,2 miljoen (v.j.: € 2,3 miljoen). De lagere opbrengsten vanwege de rentestandontwikkelingen zijn grotendeels gecompenseerd door een aanzienlijk hoger koersresultaat op de aandelen. Een belangrijk deel van de opbrengsten van de beleggingsportefeuille is echter niet zichtbaar in de winst- en verliesrekening. Moest vanwege koersverliezen in 2018 nog een bedrag aan herwaardering van € 3,0 miljoen worden teruggenomen, in 2019 is € 2,5 miljoen geherwaardeerd.

Het saldo van de andere baten en andere lasten betreft vrijwel uitsluitend het resultaat van de volmachtactiviteiten buiten de groep. Het resultaat over 2019 bedraagt € 0,5 miljoen (v.j.: € 0,2 miljoen).

Het geconsolideerde totaalresultaat na belastingen over 2019 bedraagt € 9,6 miljoen (v.j. 5,3 miljoen).

Solvabiliteit

Na verwerking van het resultaat over het boekjaar en de mutatie van de herwaarderingsreserve bedraagt het eigen vermogen ultimo 2019 € 51,1 miljoen (v.j.: € 43,9 miljoen).

Vanwege afwijkende waarderingsregels wijkt het eigen vermogen op basis van Solvency II beginselen af van het getoonde eigen vermogen in de jaarrekening. Het Solvency II vermogen per 31 december 2019 bedraagt € 53,9 miljoen (v.j. € 47,1 miljoen). De vereiste solvabiliteit (SCR) bedraagt € 28,4 miljoen (v.j. 25,4 miljoen).

De solvabiliteitsratio per 31 december 2019 bedraagt 190% (v.j. 186%).

Ontwikkeling verzekeringsportefeuille

De verzekeringsportefeuille is in 2019 gegroeid van € 107 miljoen naar een bestandspremie van € 126 miljoen. De groei van € 19 miljoen wordt deels verklaard door de overname van een portefeuille van ASR van ca € 2,5 miljoen alsmede van enkele nieuwe gevolmachtigden (€ 4,2 miljoen). Daarnaast is er sprake van autonome groei alsmede premieverhogingen.

Herverzekering

In 2019 zijn twee nieuwe schades gemeld aan de herverzekeraars op excess of loss (XoL) herverzekeringscontracten. Daarnaast zijn er enkele reserveverhogingen op grootschaden uit voorgaande jaren (deels) voor rekening van de herverzekeraar gebracht. In 2019 is er geen catastrofemelding (storm of hagel) geweest.

Naast XoL dekkingen wordt er vanaf 2015 teneinde een zekere mate van 'capital relief' te realiseren ook een quota share herverzekeringsdekking voor de portefeuille ingekocht. Deze bedraagt in 2019 (evenals voorgaande jaren) 30%.

Beleggingen

Het vermogensbeheer is uitbesteed aan vermogensbeheerder Lombard Odier. Het consistente gematigd defensieve beleggingsbeleid is ook in 2019 gecontinueerd. Ansvar besteedt veel aandacht aan maatschappelijk verantwoord beleggen binnen de mogelijkheden die er zijn voor een relatief kleine speler in de markt.

De Groep heeft ervoor gekozen om voor de aandelen en corporate obligaties de principes die zijn ontleend aan de 17 United Nations Sustainable Development Goals te volgen. Om de beleggingen hierop te toetsen worden ze door Lombard Odier gemeten op basis van 115 datapoints middels de ESG-methodiek (Environmental, Social en Governance), aangevuld met de zogenaamde CAR-methodiek (Consciousness, Action en Result). Op basis van de CAR-methodologie worden bedrijven die goed scoren overwogen en bedrijven die slecht scoren onderwogen. Bovendien worden de entiteiten waarin we beleggen beoordeeld op hun CO2-uitstoot en waterverbruik, in vergelijking tot andere entiteiten binnen dezelfde sector.

Voor de obligatiebeleggingen geldt een uitsluitingsbeleid voor controversiële wapens en kinderarbeid. Aanvullend sluiten we bij de corporate obligaties vuurwapens, military contracting, adult entertainment, alcohol, bont- en leer, gokken, pesticides, genetisch gemodificeerde organismen, tabak, dieproeven voor cosmetica en nucleaire energie uit.

Sinds 2018 beleggen we in het Lombard Odier Europe Responsible Equity Enhanced “S-fonds. Binnen dit fonds wordt het uitsluitingsbeleid van Lombard Odier gehanteerd, wat wil zeggen dat kinderarbeid, controversiële wapens en tabak worden uitgesloten. Alle andere sectoren worden middels de CAR-methodologie onder- of overwogen. De ESG-score van dit fonds, op een schaal van 100, is 79,9 (v.j. 71,8). Het aandelenfonds kreeg van Morningstar de hoogste rating ten aanzien van duurzaamheid.

Periodiek worden de Europese obligatie- en aandelenbeleggingen getoetst op het voorkomen van negatieve incidenten op het vlak van deze duurzaamheidscriteria bij de onderliggende entiteiten. In voorkomende gevallen zullen er op basis van de beschikbare informatie stappen worden ondernomen.

Het rendement op de beleggingsportefeuille ontwikkelde zich in 2019 als volgt (x € 1.000):

	2019	2018
Renteopbrengsten en dividenden	1.354	1.657
Gerealiseerde winst bij verkoop	554	4.096
Gerealiseerd verlies bij verkoop	-485	-114
Niet-gerealiseerde koerswinsten via de winst- en verliesrekening	1.885	-
Niet-gerealiseerde koersverliezen via de winst- en verliesrekening	-797	-3.021
Beheerskosten en rentelasten	-291	-328
Totaal beleggingsresultaten via de winst- en verliesrekening	2.220	2.290
Niet gerealiseerde koersresultaten en teruggenomen herwaarderingen bij verkoop via het eigen vermogen (herwaarderingsreserve)	2.489	-2.987
Totaalrendement op beleggingen	4.709	-697

Ontwikkeling volmachtportefeuille

Zowel de schadeverzekeringsportefeuille als de inkomensverzekeringsportefeuille zijn in 2019 verder gegroeid. Ook in 2019 was er in de markt weer ruimte voor premieverhogingen en daarmee verder herstel van winstgevendheid. De portefeuille inkomensverzekeringen is in 2019 met 19,7% gegroeid en de portefeuille schadeverzekeringen met 10,5%.

Corporate Governance

Het begrip governance bestrijkt het besturen en beheersen van ondernemingen en het houden van toezicht daarop. Turien & Co. Holding B.V. heeft haar bedrijfsvoering zo ingericht dat een goede governance is gewaarborgd. In haar bedrijfsvoering weegt Turien & Co. Holding B.V. de belangen van alle stakeholders, waaronder de belangen van de klanten, evenwichtig af.

Op grond van de Wft is Turien & Co. Holding B.V. aangemerkt als een “zuivere” verzekeringsholding. Vanuit het principe van de geïntegreerde organisatie en het model van een “zuivere” verzekeringsholding wordt de Gedragscode Verzekeraars toegepast op de gehele organisatie en alle juridische entiteiten binnen Turien & Co. Holding B.V.

Turien & Co. Holding B.V. valt vanaf 21 februari 2017 onder het structuurregime. Per 20 december 2019 zijn, conform de regelgeving hieromtrent, de statuten van de vennootschap aangepast.

Bedrijfsrisico's

Het bestuur onderkent een aantal bedrijfsrisico's en heeft maatregelen genomen deze tot een aanvaardbaar minimum te beperken. Hierbij is specifiek aandacht voor intragroepsrisico's. In de toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening in de jaarrekening zijn deze risico's en de getroffen maatregelen weergegeven.

Daarnaast is het risicobewustzijn, onder meer als gevolg van de betrokkenheid van de Risk Officer, in de onderneming toegenomen en worden belangrijke besluiten toenemend voorafgegaan door risicoanalyses en het treffen van aanvullende beheersmaatregelen.

ORSA en kapitaalbeleid

In december 2019 is wederom de jaarlijkse ORSA (Own Risk Solvency Assessment), ERB (Eigen Risicobeoordeling) opgesteld en ingediend bij DNB. Er is sprake van een Single ORSA, tezamen met Ansvar Verzekeringsmaatschappij N.V. De ORSA is een toekomstgerichte beoordeling van de solvabiliteit waarbij de bedrijfsstrategie (inclusief het financieel plan), risicobereidheid en het risicoprofiel worden beschouwd en worden gebruikt om de toereikendheid van het beschikbare kapitaal te beoordelen voor alle jaren binnen de planperiode van de onderneming. In combinatie met een positieve portefeuilleontwikkeling wordt een toenemende schadelast verwacht. Dit is van grote invloed op het financiële resultaat, doch door een daling in de kostenlast wordt netto een positief resultaat verwacht, waarbij de opbrengsten voldoende zijn om de hogere Solvency Capital Requirement (SCR) van de groeiende portefeuille in balans te houden.

Ontwikkeling Ansvar (x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Premievolume	105.032	117.461	136.000	147.000	158.000	171.000	185.000
Verwacht netto resultaat	6.894	7.074	6.547	7.315	8.265	9.010	9.834
Eigen vermogen	42.523	46.767	50.695	55.085	60.044	65.449	71.350
Vereist eigen vermogen (SCR)	23.938	26.266	28.677	31.068	33.595	36.332	39.139
Solvabiliteitsratio	178%	178%	177%	177%	179%	180%	182%

Samenstelling Raad van Commissarissen en bestuur.

De Raad van Commissarissen is zodanig samengesteld, dat hij zijn taak naar behoren kan vervullen. Complementariteit, collegiaal bestuur en diversiteit zijn een voorwaarde voor een goede taakvervulling door de Raad van Commissarissen. Dit uitgangspunt geldt eveneens voor het Bestuur.

In de Raad van Commissarissen is op balansdatum 25% van de leden vrouw. In het bestuur ligt het percentage op 50%.

Innovatie

Ansvar is voortdurend bezig met het verbeteren en vernieuwen van haar verzekeringsproducten. Bij de ontwikkeling van nieuwe producten wordt het Product Approval en Review Proces (PARP-proces) doorlopen. Dat gebeurt eveneens periodiek voor bestaande verzekeringsproducten. Het PARP-proces is een gestructureerd onderzoek per verzekeringsproduct waarbij met name wordt gekeken naar doelgroep, klantbelang (duidelijke communicatie, verantwoorde premiestelling, duidelijke polisvoorwaarden), rendement alsmede een compliance- en fraudecheck.

In 2019 zijn de eerste stappen gezet voor het ontwikkelen van een Innovatieplatform binnen de organisatie. Het platform wordt samengesteld uit een vertegenwoordiging van medewerkers van vrijwel alle afdelingen en zal zich bezighouden met innovatie in de breedste zin. Hierbij wordt gedacht aan nieuwe producten of nieuwe diensten, maar bijvoorbeeld ook andere manieren om diensten te leveren of processen uit te voeren. Het platform gaat in 2020 van start.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)

Van oudsher is het beleid van de Groep gericht op maatschappelijk verantwoord handelen. 'Ansvar' is een Zweeds woord en betekent 'verantwoordelijkheid'. 'Idéa' is Zweeds voor 'ideale'. AnsvarIdéa is als verzekeraar al sinds 1967 specialist in kwalitatief hoogstaande verzekeringen voor mensen met een

bewuste levensstijl en organisaties en bedrijven die een meerwaarde hebben op sociaal, milieu of cultureel gebied. Om de mogelijkheden en wensen op MVO-gebied goed in kaart te brengen is de bedrijfsvoering verdeeld in drie logische blokken. Per 'blok' is er beleid geformuleerd. De drie blokken zijn:

1. De interne bedrijfsvoering;
2. De beleggingen;
3. De verzekeringen.

Er loopt een traject om zowel in de gevoerde producten als in de bedrijfsprocessen het maatschappelijk verantwoord ondernemen verder te ontwikkelen en te borgen naar het opgestelde MVO-beleid en de hedendaagse inzichten. Ten aanzien van de beleggingen zijn voorgaande jaren reeds vergaande verbeteringen op het gebied van ESG doorgevoerd, maar ook hier worden komende jaren nog verdere stappen gezet.

Personeel

Met ingang van 2020 is ook de pensioenregeling van Ansvar aangepast zodat nu alle arbeidsvoorwaarden binnen de groep zijn geharmoniseerd. Ultimo 2019 waren er 220 (v.j. 220) vaste medewerkers op fulltime basis in dienst.

Beloningsbeleid

De groep heeft een geïntegreerd beloningsbeleid. De groep voert een beheerst beloningsbeleid conform de Wet op het financieel toezicht (Wft), dat strookt met de bedrijfsstrategie, doelstellingen en langetermijnbelangen van de organisatie. Het doel van het beloningsbeleid is werknemers een eerlijke en marktconforme beloning te bieden die hen stimuleert tot betere prestaties en de ontwikkeling van hun vaardigheden, met het uiteindelijke doel gekwalificeerde werknemers te hebben, aan te nemen en te behouden. De groep is aangesloten bij de cao voor het Verzekeringsbedrijf. Het beloningsbeleid van Turien & Co. is erop gericht om de integriteit en soliditeit van de onderneming te bevorderen, met een focus op de langetermijnbelangen van de onderneming. Voorts is het beloningsbeleid zo opgesteld, dat er geen prikkels van uitgaan die afbreuk doen aan de belangen van de klanten en andere stakeholders van Turien & Co.

De beloning van de bestuursleden wordt vastgesteld door de Raad van Commissarissen. Hierbij wordt gezorgd dat de beloning in lijn is met wet- en regelgeving.

Alle werknemers nemen vanaf 18 jaar deel aan de collectieve pensioenregeling. Dit betreft een beschikbare premieregeling.

De groep kent geen (gegarandeerde) variabele beloning (bonussen e.d.) en er zijn geen medewerkers of bestuursleden met een totale jaarlijkse beloning van €1 miljoen bruto of meer.

Toekomst

De speerpunten in het beleidsplan voor 2020 luiden:

1. Verzilveren connectiviteit;
2. Van "good" naar "great" dienstverlening;
3. Productrationalisatie;
4. Voorbereiden nieuwe tariefstructuur Auto; en
5. Upgrade en uitbreiding portalen.

In 2020 zal de focus verder verschuiven van particulier en MKB naar uitsluitend particuliere tekening. Voor de bediening van de zakelijke markt zal Ansvar in 2020 als gevolmachtigde voor Nationale Nederlanden optreden.

Naar verwachting zal de portefeuille in 2020 met ruim 16% groeien, zowel als gevolg van premieverhogingen en autonome groei maar eveneens door de nieuw aangestelde gevolmachtigden.

De verzekeringsportefeuille wordt doorlopend vanuit diverse invalshoeken (product, dekking, distributiekanaal, doelgroep, raamcontract) doorgelicht om tot rendementsverbetering te komen. Naar verwachting zal dit in 2020 niet meer tot grote portefeuillesaneringen leiden.

In 2020 en volgende jaren zal nadrukkelijker inhoud gegeven worden aan het duurzaamheidsbeleid en de profilering van de onderneming als duurzame verzekeraar, onder meer in de ontwikkeling van de verzekeringsproducten en de verduurzaming van de interne bedrijfsvoering. De introductie van nieuwe verzekeringen en intensivering van de commerciële activiteiten zullen de positieve ontwikkeling van de onderneming verder versterken.

Het aantal medewerkers zal licht toenemen en de financiële investeringen zullen naar verwachting ook in 2020 bescheiden zijn. De verwachting is dat het investeringsniveau overeenkomstig voorgaande jaren zal zijn.

Corona-crisis

Algemeen

De impact van de crisis is van ongekeerde aard en omvang en heeft grote gevolgen op de wereldwijde samenleving. Kort voor het opmaken van dit jaarverslag komen er steeds meer berichten dat de economie in een recessie stort. Een economische recessie zet met name de groei in de zakelijke schademarkt onder druk.

Een direct (financieel) gevolg van de crisis is een fors koersverlies op de beleggingsportefeuille. Daarnaast wordt verwacht dat de crisis impact zal hebben op de ontwikkeling van de portefeuille, de schadelast, de rating van herverzekeraars alsmede het betalingsgedrag van verzekeringnemers.

Bedrijfsvoering

De Groep heeft de adviezen vanuit het RIVM en de overheid opgevolgd en diverse maatregelen genomen om fysieke contacten zo veel mogelijk te vermijden. Slechts een zeer beperkt aantal medewerkers is nog op kantoor werkzaam, het overgrote deel van de medewerkers werkt vanuit huis. De Groep beschikt over de benodigde technische infrastructuur en heeft de stresstest goed doorstaan. Het crisisteam heeft meerdere malen per week telefonisch overleg en neemt maatregelen om de business zo goed mogelijk te laten verlopen. De afgewogen risico's, de besluitvorming en actiepunten vanuit dit overleg worden door de Risk Officer vastgelegd. De communicatie richting medewerkers vindt op zeer regelmatige basis plaats en wordt tevens vastgelegd in de kennisbank.

Beleggingsportefeuille

De beleggingen zijn per 31 maart 2020 met € 4,5 miljoen in waarde gedaald ten opzichte van 31 december 2019. Er is geen noodzaak tot geforceerde verkoop. Het uiteindelijke jaarresultaat zal in het totaalresultaat over 2020 worden verantwoord.

Verzekeringsportefeuille

De "omzet" van Ansvar/Turien bestaat hoofdzakelijk uit een lopende portefeuille en deze loopt in beginsel door. De corona-crisis kan op de langere termijn wel een negatief effect hebben. De portefeuille bestaat voornamelijk uit particuliere verzekeringen zoals auto en brand. Op het moment is er nog nauwelijks productieverlies merkbaar. De verkoop van auto's en woonhuizen zal naar verwachting op enig moment stagneren en mogelijk zal de werkloosheid oplopen. Dit zou tevens een downsizing van het wagenpark tot gevolg kunnen hebben, met name in het segment € 80.000-160.000.

Wij verwachten niet dat verzekeringsnemers hun polissen zullen opzeggen. De groei zal dus stagneren.

Zowel de economische recessie als de druk op het intermediair en consolidatie daarvan kan tot gevolg hebben dat de omzetverwachtingen bijgesteld moeten worden. In de niches wordt een minimale impact ten opzichte van de reguliere (commodity) schademarkt verwacht. Een realistisch scenario zou kunnen zijn dat de omzetverwachting met € 5 miljoen (3%) per jaar (oplopend dus na 2 jaar € 10 miljoen, 3 jaar € 15 miljoen etc.) dient te worden bijgesteld. Deze impact is doorgerekend in de SCR.

Schadelast ontwikkeling

Op de schade wordt een verlagend effect verwacht dat het verlies aan premie-inkomen (deels) zal compenseren. Enerzijds als de productie achterblijft zal de schade navenant achterblijven. Weliswaar wordt er meer schade verwacht op de reisverzekeringen, maar dat is slechts een klein deel van de portefeuille. Met een portefeuille die voor het grootste gedeelte uit autoverzekeringen bestaat, zit Ansvar "aan de goede kant". Voor auto en wegas wordt juist veel minder schade verwacht omdat het aantal verkeersbewegingen drastisch afneemt gedurende de lockdown. De eerste berichten zijn dat het aantal ongelukken landelijk met meer dan 50% is afgenomen. Over de laatste weken heeft Ansvar/Turien dit overigens nog niet waargenomen maar dat kan ook zijn omdat de schademeldingen altijd nog wat nadruppelen. Het is aannemelijk dat gedurende de lockdown de schadelast op autoverzekeringen zo'n 40% lager uitkomt, oftewel 20% van de premie. Voor Ansvar levert dat op korte termijn een bate van € 1,8 miljoen per maand, waarbij het effect voor heel 2020 op € 6 miljoen geschat wordt. Het hogere technische resultaat zal daarmee waarschijnlijk het waardeverlies van de beleggingen (aannemende dat dit zo blijft) kunnen compenseren.

Kosten

Voor Ansvar vormen personeelskosten de hoofdmoot van de bedrijfskosten. De corona-crisis heeft naar verwachting geen impact op de totale personeelskosten. Wij hebben wel wat extra kosten aan het thuiswerk (meer software licenties, meer hardware) maar dat valt over het geheel genomen wel mee.

De corona-crisis zou voor de komende drie jaar ook een positieve impact op de bedrijfskosten kunnen hebben. Nu al worden cao-verhogingen op de langere baan geschoven, een recessie en mogelijk oplopende werkloosheid zal eveneens een druk op de loonontwikkeling met zich meebrengen. Daarnaast kan de huidige impuls voor digitalisering eveneens een impact voor de langere termijn met zich meebrengen. Het is mogelijk dat dit tot een 1-2% minder snelle toename van de bedrijfskosten leidt, hetgeen dan ruimte geeft om de tariefverlagingen in de markt op te vangen. Anderzijds kan een kostenverlaging markt breed ook juist weer een tariefverlaging en prijsconcurrentie aanjagen.

Debiteurenrisico

Het risico bestaat dat een deel van de verzekeringsnemers een verzoek tot uitstel van betaling zal doen. Als eerste maatregel biedt Ansvar/Turien de mogelijkheid om jaarpremies om te zetten naar maandpremies. Dit zal wat lucht geven voor de liquiditeitspositie van verzekeringsnemers, maar niet in alle gevallen afdoende zijn. Naar verwachting zal de impact voor de groep beperkt zijn. De portefeuille betreft grotendeels particuliere verzekeringen. Voor ondernemers worden van overheidswege maatregelen getroffen om de liquiditeit van ondernemer te ondersteunen. Dat zal niet wegnemen dat niet voor iedereen de betalingsproblemen worden opgelost.

Liquiditeit

De groep beschikt per 1 januari 2020 over ruim € 17.000.000 aan liquide middelen. De huidige positie is sterk hoger, maar dat betreft in belangrijke mate de jaarpremies van inkomensverzekeringen welke eind maart aan de betreffende schadeverzekeraars moeten worden overgedragen. Daarnaast beschikt de Groep binnen de beleggingsportefeuille nog over een liquide Geldmarktfonds van ca € 11.000.000.

Het verlies op de effectenportefeuille gaat niet ten laste van de liquiditeitspositie. De andere genoemde risico's kunnen wel impact hebben op de liquiditeitspositie van de groep. Gezien de onzekerheden is de daadwerkelijke impact moeilijk te voorspellen. Omdat er een sterke liquiditeitspositie is worden geen risico's voorzien met betrekking tot de liquiditeit.

Solvabiliteit

Per 31 december 2019 is de solvabiliteitsmarge van Turien & Co. Holding B.V. 190%. Dat is ruim boven de interne norm van 115%, de veiligheidsmarge van 145% waaronder aanvullende maatregelen genomen dienen te worden en de dividendstreefnorm van 160%. Om een beeld te krijgen van de mogelijke impact van de corona-crisis op de solvabiliteit is een berekening gemaakt van de SCR per heden. De volgende ontwikkelingen zijn hierbij doorgerekend:

SCR-element	Doorgerekend	Toelichting	Impact
Premie-volume	Ja	Meest reële scenario doorgerekend	€ 5 mln minder groei per jaar, komende 3 jaar.
Schadelast ontwikkeling	Nee	Onzeker, meerdere scenario's mogelijk	-
Beleggingsportefeuille	Ja	Impact per heden kan objectief worden vastgesteld, excl. impact PE-fonds	€ 4,5 mln verlies t.o.v. 31-12-19
Rating herverzekeraars	Ja	Ratings zijn ongewijzigd	-
Renterisico	Ja	Het renterisico van Ansvar is laag doordat de duratie van zowel de verplichtingen als de beleggingen beperkt is en deze goed op elkaar zijn afgestemd. Bovendien is de impact van de corona-crisis op de rente vooralsnog zeer beperkt (ter indicatie: de 10-jaars NL staatsrente was begin april vrijwel gelijk aan die per 31-12-2019).	-
Tegenpartijrisico	Ja	De impact hierop is onzes inziens beperkt, aangezien het tegenpartijrisico voornamelijk bestaat uit blootstellingen herverzekeraar, Banken, Hypotheken en MoneyMarket fund. Er zijn (nog) geen signalen bekend over downgrades of problemen in de kredietwaardigheid.	-

Doorrekening impact in SCR tooling

Het doorrekenen van bovengenoemde ontwikkelingen leidt tot een solvabiliteitsratio van 190%. Hetzelfde als de ratio per 31 december 2019. Het Solvency II vermogen is weliswaar ca € 2,6 miljoen lager, maar de SCR komt ook € 1,5 miljoen lager uit. De verlagingen zijn procentueel gelijk, zodat de solvabiliteitsmarge gelijk blijft.

De daling van het Solvency II vermogen wordt verklaard uit de lagere waardering van de aandelen ad € 4,5 miljoen (na vennootschapsbelasting € 3,4 miljoen), het vervallen van het dividendvoornemen ad € 0,7 miljoen en € 0,1 miljoen overige mutaties.

De lagere verwachte portefeuillegroei van € 5 miljoen leidt tot een € 0,5 miljoen lager verzekeringsrisico. De lagere waardering van de aandelen in de beleggingsportefeuille leidt tot een € 2,7 miljoen lager marktrisico. Dit wordt niet alleen veroorzaakt door de lagere waardering van de aandelen, maar met name ook doordat Eiopa de dempener heeft verlaagd van -0,08% per 31 december 2019 naar -5,94% per 28 februari 2020. Vanwege de lagere BSCR-diversificaties ad € 1,4 miljoen is de BSCR € 1,9 miljoen lager. Het operationeel risico blijft gelijk en door de met de lagere BSCR samenhangende lagere LAC-DT wordt de SCR per saldo € 1,5 miljoen lager.

Uit de analyse van de LAC/DT komt naar voren dat de LAC/DT naast carry-back en latente belastingverplichtingen in 4 jaar kan worden verrekend met carry-forward in beide scenario's. Bij deze analyse is rekening gehouden met de herrekende SCR en LAC-DT alsmede een nihil resultaat over 2020 en een halvering van het resultaat 2021 in de twee scenario's. Dat is dus nog ruim binnen de termijnen. Verdere verlaging van de LAC/DT in de SCR-berekening is derhalve niet noodzakelijk.

Er valt nog niet veel te zeggen over wat per saldo de impact van de crisis zal zijn op het resultaat. Wel is aan te geven wat ongeveer de impact van een mogelijk verlies op de solvabiliteitsmarge is. Het aangegeven verlies is inclusief het verlies op aandelen ad € 4,5 miljoen. Van een eventueel verlies kan van de eerste € 10 miljoen 25% vennootschapsbelasting worden teruggevraagd middels carry-back. Bij onderstaande berekeningen in geen rekening gehouden met een latente belastingvordering als gevolg van carry-forwardmogelijkheden.

Verlies bruto	Verlies netto	solvabiliteitsratio
€ 0	€ 0	190%
€ 10.000.000	€ 7.500.000	175%
€ 18.000.000	€ 15.500.000	145%
€ 26.200.000	€ 23.700.000	115%

Dit betekent dat er nog een ruime marge is voordat de veiligheidsmarge van 145% of zelfs de interne norm van 115% zal worden bereikt.

ORSA

De Groep kent een single ORSA. In de ORSA 2019-2020 (d.d. 24-12-2019) is een stress scenario opgenomen waarbij sprake is van financiële instabiliteit (economische crisis) met forse verliezen op de beleggingsportefeuille. Van de vijf doorgerekende scenario's is dit het scenario met de grootste impact. De gebruikte parameters leiden in het scenario tot een (aanzienlijk) grotere mate van stress dan in de huidige situatie het geval is.

Het ORSA-scenario financiële crisis (scenario 3) bevat de volgende impact:

- Aandelen: -/- 42%
- Hypotheken: -/- 11%
- Bedrijfsobligaties: -/- 16%
- Staatsobligaties: -/- 4%
- LACDT fors omlaag door alleen Carry-back en DTL op te nemen

In dat scenario wordt ingegrepen in dividend en resteert een solvabiliteitsratio van 117% welke zich herstelt tot 160% in enkele jaren tijd. Zelfs onder deze grote stress blijft de SCR in de ORSA boven de interne norm en is herstel zichtbaar binnen de 5-jarige planperiode.

De huidige situatie in de corona-crisis is nog fors minder zwaar dan dit scenario.

De berekeningen die zijn gemaakt met de tot nu toe bekende cijfers geven als resultaat dat er vrijwel geen impact is op de SCR-ratio en deze derhalve nog (ver) boven de normen blijft. Daarnaast blijkt uit het scenario van de ORSA dat zelfs bij een grotere impact dan de huidige situatie de solvabiliteit blijft voldoen aan de (minimum) eisen. Deze twee factoren geven voorsnog voldoende vertrouwen in de financiële positie voor nu en in de nabije toekomst. Derhalve wordt momenteel geen reden gezien voor een triggered ORSA. Echter, zodra de situatie veranderd (verslechterd) zal deze overweging opnieuw moeten worden gemaakt.

Er is desondanks wel reeds ingegrepen door de voorgenomen dividenuitkering ad € 675.000 in te trekken.

Continuïteit

Op grond van de verwachte impact van de corona-crisis zoals hiervoor beschreven, wordt de continuïteitsveronderstelling gehandhaafd.

Alkmaar, 3 juni 2020

De heer drs. P. van Geijtenbeek
Algemeen directeur

Mevrouw F.J.E. Bakker RA
Financieel directeur

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2019 (na voorgestelde resultaatverdeling)

x € 1.000

	31 december 2019	31 december 2018
ACTIVA		
Immateriële vaste activa (4)		
Verzekeringsportefeuille	227	-
Software	<u>331</u>	<u>382</u>
	558	382
Beleggingen (5)		
Aandelen	44.403	37.110
Obligaties	63.163	65.270
Leningen	29	71
Derivaten	<u>29</u>	<u>1</u>
	107.624	102.452
Vorderingen (6)		
Vorderingen uit directe verzekering	10.669	10.023
Vorderingen uit herverzekering	6.424	5.150
Overige vorderingen	<u>1.087</u>	<u>1.241</u>
	18.180	16.414
Overige activa (7)		
Materiële vaste activa	1.563	1.504
Liquide middelen	<u>17.444</u>	<u>14.412</u>
	19.007	15.916
Overlopende activa (8)		
Overige overlopende activa	<u>-</u>	<u>79</u>
	145.369	135.243

	31 december 2019	31 december 2018
PASSIVA		
Eigen vermogen (9)		
Geplaatst kapitaal	20	20
Agio	13.993	16.493
Herwaarderingsreserve	2.648	780
Overige reserves	<u>34.408</u>	<u>26.650</u>
	51.069	43.943
Technische voorzieningen (11)		
Voor niet-verdiende premies		
Bruto	22.175	19.263
Voor te betalen schaden		
Bruto	74.103	62.973
Herverzekeringsdeel	<u>-18.155</u>	<u>-12.504</u>
	55.948	50.469
Voorzieningen (12)		
Voor belastingen	883	260
Overige voorzieningen	<u>393</u>	<u>689</u>
	1.276	949
Schulden (13)		
Schulden uit directe verzekering	7.611	10.243
Schulden uit herverzekering	71	43
Voorgestelde terugbetaling agio	-	3.000
Belastingen en sociale lasten	3.099	2.824
Derivaten	29	34
Overige schulden	<u>540</u>	<u>1.534</u>
	11.350	17.678
Overlopende passiva	<u>3.551</u>	<u>2.941</u>
	145.369	135.243

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2019

x € 1.000

Technische rekening schadeverzekering

	2019	2018
Verdiende premie eigen rekening (16)		
Bruto premies	119.374	105.032
Uitgaande herverzekeringspremies	<u>-36.912</u>	<u>-34.634</u>
	82.462	70.398
Wijziging technische voorziening niet-verdiende premies en lopende risico's		
Bruto	<u>-3.511</u>	<u>-1.904</u>
	78.951	68.494
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	1.421	1.459
Schaden eigen rekening (17)		
Schaden		
Bruto	58.338	55.596
Aandeel herverzekeraars	<u>-14.334</u>	<u>-13.467</u>
	44.004	42.129
Wijziging voorziening te betalen schaden		
Bruto	11.052	-168
Aandeel herverzekeraars	<u>-5.651</u>	<u>-1.587</u>
	<u>5.401</u>	<u>-1.755</u>
	-49.405	-40.374
Bedrijfskosten (18)		
Acquisitiekosten	19.594	16.816
Wijziging overlopende acquisitiekosten	<u>-1.066</u>	<u>-574</u>
	18.528	16.242
Beheers- en personeelskosten, afschrijvingen bedrijfsmiddelen	19.814	17.299
Provisie herverzekeraars	<u>-16.400</u>	<u>-13.010</u>
	-21.942	-20.531
Resultaat technische rekening schadeverzekering	9.025	9.048

Niet-technische rekening

x € 1.000

	2019	2018
Resultaat technische rekening		
Schadeverzekering	9.025	9.048
Opbrengsten uit beleggingen (21)		
Opbrengst uit andere beleggingen	1.354	1.657
Gerealiseerde winst bij verkoop	<u>554</u>	<u>4.096</u>
	1.908	5.753
Niet-gerealiseerde winst op beleggingen	1.885	-
Beleggingslasten		
Beheerskosten en rentelasten	-291	-328
Gerealiseerd verlies op beleggingen	<u>-485</u>	<u>114</u>
	-776	-442
Niet-gerealiseerde verlies op beleggingen	-797	-3.021
Toegerekende opbrengst uit beleggingen overgeboekt naar technische rekening schadeverzekering	-1.421	-1.459
Andere baten (22)	4.274	5.581
Andere lasten (23)	<u>-3.757</u>	<u>-5.424</u>
	517	157
Resultaat voor belastingen	10.341	10.036
Belastingen (24)	2.583	2.510
Resultaat na belastingen	7.758	7.526

Overzicht van het geconsolideerd totaalresultaat over 2019

x € 1.000

	2019	2018
Geconsolideerd nettoresultaat na belastingen	7.758	7.526
Herwaardering	1.868	-2.240
Totaal van de mutaties in het groepsvermogen	9.626	5.286

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2019

x € 1.000

	2019		2018
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat voor belastingen	10.342		10.036
Aanpassingen voor			
- Mutatie technische voorziening e.r. (11)	8.391	-1.136	
- Mutatie overige voorzieningen (12)	-295	-1.105	
- Afschrijvingen immateriële vaste activa (4)	142	342	
- Afschrijvingen materiële vaste activa (7)	<u>503</u>	<u>464</u>	
	8.741		-1.435
Veranderingen in werkkapitaal			
- Vorderingen (6)	2.579	-559	
- Kortlopende schulden (13) (excl. vennootschapsbelasting en dividend)	-7.021	3.869	
Betaalde vennootschapsbelasting	-2.620	-2.480	
Mutatie lopende rente obligaties	90	166	
Overige mutaties	<u>97</u>	<u>-444</u>	
	<u>-6.875</u>		<u>552</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	12.208		9.153
Kasstroom uit investeringsactiviteiten:			
Investerings- en aankopen:			
- Overige beleggingen (5)	-19.138	-42.885	
- Immateriële vaste activa (4)	-318	-272	
- Materiële vaste activa (7)	-562	-438	
Desinvesteringen, aflossingen en verkopen:			
- Overige beleggingen (5)	16.342	41.277	
- Materiële vaste activa (7)	<u>-</u>	<u>-</u>	
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	-3.676		-2.318
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Terugbetaald agio (9)	<u>-5.500</u>	<u>-1.761</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-5.500		-1.761
Mutatie geldmiddelen	3.032		5.074
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:			
Stand per 1 januari	14.412		9.338
Mutatie geldmiddelen	3.032		5.074
Stand per 31 december (7)	17.444		14.412

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING

ACTIVITEITEN (1)

Turien & Co. Holding B.V. is statutair en feitelijk gevestigd aan de James Wattstraat 11 te 1817 DC Alkmaar. Het KvK-nummer van de vennootschap is 53241800. De groep is actief als verzekeraar, volmachtbedrijf en bemiddelaar in schade- en inkomensverzekeringen in Nederland.

GROEP (2)

Turien & Co. Holding B.V. staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen.

Geconsolideerde maatschappijen	Statutaire zetel	Aandeel in het geplaatste kapitaal
Ansvar Verzekeringsmaatschappij N.V.	Amsterdam	100%
Turien & Co. Assuradeuren B.V.	Alkmaar	100%
Assurantiekantoor Bergermeer B.V.	Alkmaar	100%
Shared Expertise B.V.	Alkmaar	100%

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Turien & Co. Holding B.V. zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van Turien & Co. Holding B.V.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen worden afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht.

De resultaten van nieuwverworven groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen en vennootschappen worden geconsolideerd vanaf de overnamedatum. Op die datum worden de verkregen activa en verplichtingen gewaardeerd tegen de reële waarden. Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan de reële waarden van de verkregen activa en verplichtingen is sprake van goodwill, welke wordt geactiveerd en afgeschreven over de economische levensduur.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING (3)

Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften in Nederland zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar. De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar

kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Presentatiewijzigingen

Ten opzichte van voorgaand jaar zijn drie wijzigingen in de presentatie van de cijfers doorgevoerd om een beter inzicht te geven in de financiële verantwoording. De vergelijkende cijfers zijn aangepast. De wijzigingen hebben geen invloed op het resultaat en het vermogen. De eerste wijziging betreft de verantwoording van de mutatie in de vooruitbetaalde acquisitiekosten. Tot en met 2018 werd deze gesaldeerd verantwoord in de wijziging van de technische voorzieningen niet-verdiende premie. Met ingang van 2019 wordt deze verantwoord onder de bedrijfskosten. In de toelichting is tevens het verloopoverzicht van de technische voorziening onverdiende premies aangepast in de vergelijkende cijfers. De tweede wijziging betreft de specificatie van de bedrijfskosten die nu in de winst- en verliesrekening is opgenomen. De toelichting is aangepast om hierop aan te sluiten. De derde wijziging betreft de presentatie van de vorderingen op en schulden aan herverzekeraars. Met ingang van dit jaar worden deze gesaldeerd.

Functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de onderneming. De financiële informatie in cijferopstellingen in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan. In de tekst zijn de bedragen in hele euro's opgenomen.

Transacties in vreemde valuta

Transacties luidend in vreemde valuta worden bij de eerste verwerking gewaardeerd in euro door omrekening tegen de contante wisselkoers die geldt op de datum van de transactie tussen de euro en de vreemde valuta. In vreemde valuta luidende beleggingen worden op balansdatum in euro omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoersen. Valutakoersverschillen die voortkomen uit de omrekening van beleggingen in vreemde valuta worden op dezelfde wijze verwerkt als andere waardeveranderingen van beleggingen. Valutakoersverschillen die voortkomen uit de verkoop van beleggingen, worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode dat zij zich voordoen.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde activa en verplichtingen en de gerapporteerde baten en lasten over de verslagperiode. Het betreft met name het vaststellen van de verzekeringstechnische voorzieningen. Hierbij worden de situaties beoordeeld, gebaseerd op beschikbare financiële gegevens en informatie. Hoewel deze schattingen met betrekking tot actuele gebeurtenissen en handelingen naar beste weten van het bestuur worden gemaakt, kunnen de feitelijke uitkomsten afwijken van die schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien.

Salderingen

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten (zoals vorderingen en schulden), als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan.

In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Primaire financiële instrumenten

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost van de 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva'.

Afgeleide financiële instrumenten (derivaten)

De Groep gaat valutatermijntransacties aan, uitsluitend ter afdekking van het valutarisico op enkele beleggingen in vreemde valuta.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Portefeuillerechten

Geactiveerd worden de uitgaven die worden gedaan voor de overname van verzekeringsportefeuilles. De portefeuillerechten worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing verminderd met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. Er wordt afgeschreven vanaf het moment dat de overgenomen portefeuille voor rekening en risico van de onderneming komt. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Software

Geactiveerd worden de uitgaven die worden gedaan voor de aanschaf van softwarepakketten. De software wordt gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing verminderd met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Beleggingen

Aandelen

Aandelen, deelnemingsbewijzen, het hypotheekfonds en andere niet-vastrentende waardepapieren worden gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Indien geen beurskoers voorhanden is wordt een waardeberekening op basis van nettovermogenswaarde toegepast, zoals periodiek gerapporteerd door de vermogensbeheerder. Waardemutaties worden

verantwoord in de herwaarderingsreserve rekening houdend met belastinglatenties. Indien er sprake is van een negatieve herwaardering, wordt deze teruggenomen op een eventuele eerdere positieve herwaardering en vindt verwerking plaats via de winst- en verliesrekening, indien de herwaarderingsreserve ontoereikend is.

Obligaties

Obligaties en andere vastrentende waardepapieren worden gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Waardemutaties worden verantwoord in de herwaarderingsreserve rekening houdend met belastinglatenties. Indien er sprake is van een negatieve herwaardering, wordt deze teruggenomen op een eventuele eerdere positieve herwaardering en vindt verwerking plaats via de winst- en verliesrekening, indien de herwaarderingsreserve ontoereikend is.

Vorderingen uit overige leningen en overige financiële beleggingen

Vorderingen uit overige leningen en overige financiële beleggingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, zo nodig onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Valutatermijntransacties

Derivaten worden gewaardeerd tegen marktwaarde. De waarde van de valutatermijntransacties wordt opgenomen onder de beleggingen of indien de waarde negatief is onder de kortlopende schulden.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De Groep beoordeelt op iedere balansdatum, individueel of collectief, of er objectieve aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de bijzondere waardevermindering bepaald. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen aflossingswaarde wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als er geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Vorderingen

De vorderingen uit directe verzekering, de vorderingen uit herverzekering en de overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Materiële vaste activa

Als materiële vaste activa worden opgenomen de investeringen in duurzame bedrijfsmiddelen waarvan wordt verwacht dat die de Groep langer dan een jaar ten dienste staan. De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Technische voorzieningen***Voor niet-verdiende premies***

Betreft het onverdiende deel van de in het boekjaar in rekening gebrachte premies eigen rekening onder aftrek van provisies.

Voor te betalen schaden

De voorziening heeft betrekking op de per balansdatum gemelde, maar nog niet afgewikkelde schaden van het boekjaar en de voorgaande boekjaren. Het aandeel van de herverzekeraar is apart gepresenteerd. In de voorziening is mede begrepen een bedrag voor nog niet gemelde schaden (IBNR, Incurred But Not Reported) en een bedrag voor (mogelijk) niet voldoende gereserveerde schaden (IBNER, Incurred But Not Enough Reported).

De reserves voor gemelde, nog niet afgewikkelde schaden worden post voor post bepaald. De IBNR en de IBNER worden gebaseerd op actuariële berekeningen, met behulp van de chainladder methode. Afhankelijk van het soort schaderisico wordt soms een staartfactor toegepast.

Tevens is een voorziening voor interne en externe schadebehandelingskosten opgenomen. De voorziening voor interne schadebehandelingskosten wordt bepaald op basis van de kosten van de afdeling die zich met schadeafhandeling bezighoudt en de gemiddelde afhandelingstermijn van per balansdatum nog niet afgewikkelde schaden.

Onder de technische voorziening voor te betalen schaden wordt voorts het aandeel in het tekort van Stichting Waarborgfonds Motorverkeer opgenomen. De voorziening wordt bepaald conform de jaarlijkse opgave van het Waarborgfonds.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en risico's die op de balansdatum aanwezig zijn en waarvan de hoogte onzeker is, maar redelijkerwijs kan worden ingeschat. Tenzij anders vermeld worden de overige voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen.

Pensioenen

Met ingang van 2020 heeft de Groep een beschikbare premieregeling die wordt gefinancierd door afdrachten aan een verzekeringsmaatschappij. Jaarlijks wordt de beschikbare premie bepaald op basis van een vaste staffel. De hoogte van het kapitaal dat kan worden aangewend voor de aankoop van pensioenaanspraken is gelijk aan de beleggingswaarde op pensioendatum. Het rendement op de premiebetalingen is niet gegarandeerd.

Latente belastingverplichtingen

Voor in de toekomst te betalen belastingbedragen uit hoofde van verschillen tussen commerciële en fiscale balanswaarderingen wordt een voorziening getroffen ter grootte van de som van deze verschillen vermenigvuldigd met het geldende belastingtarief. Op deze voorziening worden in mindering gebracht de in de toekomst te verrekenen belastingbedragen uit hoofde van beschikbare voorwaartse verliescompensatie, voor zover het waarschijnlijk is dat de toekomstige fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening. De latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reorganisatievoorziening

Deze voorziening heeft betrekking op kosten in verband met de reorganisatie van activiteiten en wordt gevormd indien voor de Groep een feitelijke of juridische verplichting is ontstaan. Een voorziening wordt gevormd indien per balansdatum een plan is geformaliseerd en de gerechtvaardigde verwachting is gewekt bij de betrokkenen dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd.

Voorziening verlieslatend contract

Deze voorziening heeft betrekking op lopende contracten met een voorzienbaar verlies na balansdatum. De voorziening wordt bepaald door de onvermijdbare kosten van het contract te vergelijken met de verwachte economische voordelen daarvan. De onvermijdbare kosten zijn de laagste van enerzijds de kosten bij het voldoen aan de verplichtingen en anderzijds de vergoedingen of boetes bij het niet voldoen aan de verplichtingen. Een voorziening wordt gevormd indien per balansdatum een gerechtvaardigde verwachting bestaat dat het contract per saldo verlies zal genereren. Indien er activa aanwezig zijn die direct dienstbaar zijn aan het contract worden die eerst afgewaardeerd.

De aanwending van de voorziening wordt in mindering gebracht op de onvermijdbare kosten in de winst- en verliesrekening.

Jubileumvoorziening

Deze voorziening heeft betrekking op in de toekomst te betalen jubileumuitkeringen aan medewerkers. De voorziening wordt jaarlijks bepaald voor het personeelsbestand, waarbij rekening wordt gehouden met leeftijd, te behalen dienstjaren, verwachte loonstijging en blijfkans. De voorziening is gebaseerd op de contante waarde van de verwachte uitkeringen.

Kortlopende schulden

Opgenomen schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn nagenoeg gelijk aan de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de bijdragen, premies en overige baten en de schaden en andere lasten over het jaar, rekening houdend met lopende herverzekeringsovereenkomsten. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Technische rekening schadeverzekering

In de technische rekening schadeverzekering worden de baten en lasten verantwoord die gedurende het boekjaar voortvloeien uit de schadeverzekeringsactiviteiten.

Premieopbrengsten

Het bruto premie-inkomen bestaat uit de premies die door de polishouders zijn verschuldigd voor afgesloten verzekeringscontracten.

De premie voor schadeverzekeringen, normaliter verzekeringscontracten met een maximale looptijd van twaalf maanden, wordt als opbrengst opgenomen gedurende de looptijd van het contract naar evenredigheid van de verstreken verzekeringstermijn. De mutatie in de technische voorziening niet-verdiende premie wordt onder het netto premie-inkomen verantwoord.

Herverzekeringspremies

De aan herverzekeraars betaalde herverzekeringspremie wordt naar evenredigheid van de looptijd van de contracten als last opgenomen.

Toegerekende opbrengsten uit beleggingen

Een deel van de beleggingsopbrengsten uit de niet-technische rekening wordt overgeboekt naar de technische rekening. De in enig jaar aan de technische rekening toegerekende beleggingsopbrengsten zijn bepaald op basis van de verhouding tussen de technische voorzieningen eigen rekening en het eigen vermogen per 1 januari van enig jaar.

Het verschil tussen het totaal van de opbrengsten minus de beleggingslasten en het aan de technische rekening toegerekende bedrag aan beleggingsopbrengsten komt in de niet-technische rekening. Ook de niet-gerealiseerde resultaten, positief of negatief, worden hierin meegenomen.

Schaden eigen rekening

Onder “schaden eigen rekening bruto” worden de schade-uitkeringen en de interne en externe schadebehandelingskosten verantwoord die in het verslagjaar zijn uitgekeerd. Het aandeel herverzekeraars betreft het deel van de schade-uitkeringen dat door herverzekeraars wordt vergoed.

Bedrijfskosten

Onder de acquisitiekosten worden de kosten verantwoord die worden gemaakt voor de uitvoering van verkoopactiviteiten alsmede de betaalde provisie. De acquisitiekosten worden naargelang de gerelateerde premie toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

De personeelsbeloningen worden als last in de winst- en verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de Groep.

Er zijn operationele leasecontracten afgesloten. Voor de classificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Leasebetalingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Bedrijfskosten die aan schadebehandeling moeten worden toegerekend worden verantwoord onder de “schaden eigen rekening”. Bedrijfskosten die aan niet verzekeringsactiviteiten moeten worden toegerekend worden verantwoord onder de “andere lasten”.

Herverzekeringsprovisie wordt in mindering gebracht op de “bedrijfskosten”.

Niet-technische rekening**Opbrengsten uit beleggingen*****Beleggingen***

Hieronder worden de in het verslagjaar ontvangen dividenden alsmede de aan het verslagjaar toe te rekenen rentebaten opgenomen.

Gerealiseerde winst bij verkoop

De gerealiseerde winst is het verschil tussen de opbrengstwaarde en de historische kostprijs, indien deze positief is.

Beleggingslasten***Gerealiseerd verlies op beleggingen***

Het gerealiseerd verlies is het verschil tussen de opbrengstwaarde en de historische kostprijs, indien deze negatief is.

Andere baten

Onder de andere baten zijn vrijwel uitsluitend opgenomen de tekencommissie en andere vergoedingen uit het volmachtbedrijf voor zover de volmachtgevers geen onderdeel zijn van de Turien Groep.

Als opbrengsten worden de bedragen verwerkt die de Groep voor eigen rekening ontvangt. Bedragen die de onderneming ontvangt, maar die voor derden zijn bestemd, worden niet als opbrengsten verantwoord. Wanneer de groep in een transactie niet als hoofdpartij (principaal) maar als gevolmachtigde optreedt, betreffen de in de winst- en verliesrekening verantwoorde opbrengsten de door de groep voor de transactie verdiende commissies. Van de in het verslagjaar ontvangen commissie uit volmachtactiviteiten, wordt het deel dat op het komende jaar betrekking heeft als onverdiend aangemerkt.

Andere lasten

Hieronder zijn opgenomen de bedrijfskosten die aan de andere baten kunnen worden toegerekend.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend naar het nominale tarief, rekening houdend met fiscale faciliteiten. Voor tijdelijke verschillen tussen het commercieel en fiscaal vermogen wordt een voorziening voor latente belastingverplichtingen opgenomen tegen het vigerende nominale tarief. In voorkomende gevallen wordt een latente vordering vennootschapsbelasting opgenomen.

Belastingen die betrekking hebben op rechtstreeks via het eigen vermogen verantwoorde mutaties, worden op die mutaties in mindering gebracht.

De vennootschap vormt samen met de groepsmaatschappijen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De vennootschapsbelasting is berekend op basis van het commerciële resultaat, rekening houdend met verschillen tussen commerciële en fiscale waardering.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET GECONSOLIDEERDE KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Winstbelastingen, ontvangen interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Tot de beleggingen in zakelijke waarden worden gerekend de overige financiële beleggingen.

Investerings- en desinvesteringen in overige financiële beleggingen worden verantwoord onder de beleggings- en investeringsactiviteiten.

In het kasstroomoverzicht zijn de ontvangen premiereserve en de investering in de verzekeringsportefeuille gesaldeerd.

TOELICHTING OP DE AFZONDERLIJKE POSTEN**Immateriële vaste activa (4)****Verzekeringsportefeuille**

Het verloop is als volgt (x € 1.000):

	2019	2018
Balans per 1 januari	0	-
Bij: investeringen	247	-
Af: afschrijvingen	-20	-
Balans per 31 december	227	0
Cumulatieve aanschafwaarde einde boekjaar	247	-
Cumulatieve afschrijvingen einde boekjaar	-20	-
Stand per 31 december	227	0

Portefeuillerechten worden in 10 jaar afgeschreven, vanaf het moment van verwerving.

Software

(x € 1.000):

	2019	2018
Stand per 1 januari	382	452
Bij: investeringen	71	272
Af: desinvesteringen	-	-1
Af: afschrijvingen	-122	-342
Stand per 31 december	331	382
Cumulatieve aanschafwaarde einde boekjaar	2.784	3.852
Cumulatieve afschrijvingen einde boekjaar	-2.453	-3.470
Stand per 31 december	331	382

Software wordt in 5 jaar afgeschreven, vanaf het moment van ingebruikname.

Bij buitengebruikstelling wordt een eventueel restant van de boekwaarde ineens afgeschreven.

De restwaarde bedraagt nihil.

Beleggingen (5)

Het verloop is als volgt (x € 1.000):

2019	Aandelen	Obligaties	Overig	Totaal
Stand 1 januari	37.110	65.270	72	102.452
Aankopen	3.902	15.236	-	19.138
Verkopen / aflossingen	-678	-17.250	-42	-17.970
Herwaarderingen via herwaarderingsreserve	2.212	226	28	2.466
Herwaarderingen via de winst- en verliesrekening	1.857	-229	-	1.628
Mutatie lopende rente	-	-90	-	-90
Stand 31 december	44.403	63.163	58	107.624
Aanschafwaarde per 31 december	41.621	64.135	29	105.785

2018	Aandelen	Obligaties	Overig	Totaal
Stand 1 januari	29.513	73.560	136	103.209
Aankopen	25.678	17.207	-	42.885
Verkopen en aflossingen	-17.187	-24.045	-45	-41.277
Herwaarderingen via herwaarderingsreserve	929	-31	-19	879
Herwaarderingen via de winst- en verliesrekening	-1.823	-1.255	-	-3.078
Mutatie lopende rente	-	-166	-	-166
Stand 31 december	37.110	65.270	72	102.452
Aanschafwaarde per 31 december	38.424	66.278	71	104.773

De aandelen betreffen participaties in beleggingsinstellingen en geven op balansdatum (tegen marktwaarde) de volgende verdeling (x € 1.000):

	31-12-2019	31-12-2018
Aandelenfonds	17.683	14.379
Private Equity fonds	3.999	3.318
Hypotheekfonds	11.615	10.786
Geldmarktfonds	11.106	8.627
Totaal aandelen	44.403	37.110

De obligaties en andere vastrentende waardepapieren geven op balansdatum (tegen marktwaarde) de volgende verdeling (x € 1.000):

	31-12-2019	31-12-2018
De Nederlandse staat	9.615	9.614
Overige Staatsobligaties	20.917	28.742
Overige overheidsobligaties	11.060	3.688
Andere instellingen	21.571	23.226
Totaal obligaties	63.163	65.270

De obligaties geven op balansdatum de volgende verdeling naar ratings (x € 1.000):

2019	Overheidsobligaties	Overige	Totaal
AAA	16.852	1.041	17.893
AA	21.008	4.738	25.746
A	3.732	8.078	11.810
BBB	-	7.714	7.714
Totaal	41.592	21.571	63.163
2018	Overheidsobligaties	Overige	Totaal
AAA	14.087	1.810	15.897
AA	21.467	1.675	23.142
A	6.490	5.822	12.312
BBB	-	13.919	13.919
Totaal	42.044	23.226	65.270

De beleggingen kunnen op balansdatum als volgt naar niveaus worden ingedeeld (x € 1.000):

2019	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Aandelenfonds	17.683	-	-	17.683
Private Equity fonds	-	-	3.999	3.999
Hypotheekfonds	-	-	11.615	11.615
Geldmarktfonds	11.106	-	-	11.106
Obligaties	63.163	-	-	63.163
Overige	-	-	58	58
Totaal	91.952	-	15.672	107.624

2018	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Aandelenfonds	14.379	-	-	14.379
Private Equity fonds	-	-	3.318	3.318
Hypotheekfonds	-	-	10.786	10.786
Geldmarktfonds	8.627	-	-	8.627
Obligaties	65.270	-	-	65.270
Overige	-	-	72	72
Totaal	88.276	-	14.176	102.452

Bij het bepalen van de reële waarde van de beleggingen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van op de markt waarneembare gegevens. De reële waarden worden ingedeeld naar verschillende niveaus op basis van een hiërarchie die als volgt uitgaat van de input die wordt gebruikt voor de waarderingstechnieken. In de internationale regelgeving is het gebruikelijk de reële waarde hiërarchie van de beleggingen toe te wijzen op grond van de volgende drie niveaus:

Niveau 1: genoteerde marktprijzen in actieve markten voor identieke activa

Niveau 2: producten met afgeleide marktnoteringen

Niveau 3: waardering die niet is gebaseerd op waarneembare marktgegevens, maar op waarderingmodellen en technieken.

Vorderingen (6)

Vorderingen uit directe verzekering	2019	2018
Verzekeringnemers en assurantieadviseurs	8.903	7.967
Volmachtgevers	1.766	2.056
	10.669	10.023

De vorderingen uit directe verzekering bestaan vrijwel volledig uit vorderingen op verzekeringnemers, gevolmachtigden en/of tussenpersonen onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar. De voorziening voor oninbaarheid van debiteuren bedraagt € 360.000 (v.j. € 181.000). Deze stijging ad € 179.000 wordt in hoofdlijnen verklaard door de groei van de verzekeringsportefeuille.

De vorderingen op volmachtgevers bestaan volledig uit vorderingen op verzekeraars die een volmacht hebben verleend aan de groepsmaatschappij Turien & Co. Assuradeuren B.V. Het betreft vorderingen in rekening-courant welke periodiek worden afgerekend. De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar. Een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Vorderingen uit herverzekering

De vorderingen uit herverzekering hebben betrekking op nog te ontvangen bedragen van herverzekeraars met betrekking tot herverzekeringspremie, -provisie en het aandeel in de betaalde schade: € 6.424.000 (v.j.: € 5.150.000).

Overige vorderingen

Onder de overige vorderingen is onder meer opgenomen een vordering inzake een huurkoopconstructie ad € 56.000 (v.j. € 112.000) ter financiering van een aan een onafhankelijk intermediair verkochte verzekeringsportefeuille. Daarnaast zijn hieronder opgenomen depots bij leasemaatschappijen ad € 409.000 (v.j. € 274.000). Deze vorderingen hebben een looptijd langer dan een jaar.

Het resterende deel van de overige vorderingen heeft een looptijd korter dan 1 jaar.

Onder de overige vorderingen is een latente belastingvordering opgenomen tegen het geldende tarief van 25% ad € 11.000 (v.j. € 23.000) in verband met het hanteren van een andere fiscale afschrijvingstermijn voor goodwill. Commercieel is deze goodwill al geheel afgeschreven.

Overige activa (7)

Materiële vaste activa

(x € 1.000)

	2019	2018
Stand per 1 januari	1.504	1.564
Herwaardering	-	-34
Investerings	562	438
Desinvesteringen	-	-1
Afschrijvingen	-503	-463
Stand per 31 december	1.563	1.504
Cumulatieve aanschafwaarde einde boekjaar	3.088	3.831
Cumulatieve afschrijvingen einde boekjaar	-1.525	-2.327
Stand per 31 december	1.563	1.504

Materiële vaste activa worden in 5 jaar afgeschreven, vanaf het moment van ingebruikname. Bij buitengebruikstelling wordt een eventueel restant van de boekwaarde ineens afgeschreven. Bij auto's wordt rekening gehouden met een restwaarde van 10% van de aanschafwaarde.

Liquide middelen

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van de Groep.

Overlopende activa (8)

Overige overlopende activa

Onder de overlopende activa worden vooruitbetaalde kosten en overige nog te ontvangen bedragen opgenomen.

Eigen vermogen (9)

Geplaatst kapitaal

Het maatschappelijke aandelenkapitaal bestaat uit 90.000 gewone aandelen van elk € 1 nominaal. In december is één aandeel geplaatst en volgestort. Geplaatst en volgestort zijn 20.000 gewone aandelen.

Agio

Het verloop is als volgt (x € 1.000):	2019	2018
Stand per 1 januari	16.493	21.843
Af: terugbetaling agio	-2.500	-2.350

Af: terugbetaling agio (voorgesteld)	-	-3.000
Stand per 31 december	13.993	16.493

Herwaarderingsreserve

Onder de post herwaarderingsreserve zijn herwaarderings op beleggingen opgenomen onder aftrek van de latente belastingverplichtingen berekend tegen het nominale tarief van 25%.

Het verloop van de herwaarderingsreserve is als volgt (x € 1.000):	2019	2018
Stand per 1 januari	780	3.020
Mutatie	1.868	-2.240
Stand per 31 december	2.648	780

Overige reserves

Het verloop van de overige reserves is als volgt (x € 1.000)

Stand per 1 januari	26.650	19.124
Bij: resultaat boekjaar	7.758	7.526
Af: dividend(voorstel)	-	-
Stand per 31 december	34.408	26.650

Winstverdeling voorgaand boekjaar

De jaarrekening 2018 is vastgesteld in de algemene vergadering gehouden op 20 juni 2019. De algemene vergadering heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Voorstel winstverdeling

Het bestuur stelt voor de winst toe te voegen aan de overige reserves. Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.

Solvabiliteit

De solvabiliteit kan als volgt worden toegelicht (x € 1.000):

	31-12-2019	31-12-2018
Eigen vermogen volgens de jaarrekening	51.069	43.943
Aanpassing technische voorzieningen naar marktwaarde	5.031	4.543
Immateriële vaste activa	-557	-382
Belasting effect van de aanpassingen, 25%	-971	-1.040
Verwacht dividend komende 12 maanden in SCR-berekening	-675	-
Solvency II vermogen ter dekking van de SCR (A)	53.897	47.064
Vereist (SCR) (B)	28.423	25.354
Solvabiliteitsmarge (A-B)	25.474	21.710
Solvabiliteitsratio (A/B)	190%	186%

De vereiste solvabiliteit (SCR) is berekend volgens de geldende Solvency II wetgeving en is als volgt opgebouwd (x € 1.000):

	31-12-2019	31-12-2018
Verzekeringsrisico (schade en zorg)		
premie- en voorzieningenrisico	24.579	21.414
catastroferisico	6.471	6.531
onnatuurlijk verval risico	1.112	973
diversificatie	<u>-5.182</u>	<u>-4.970</u>
Totaal verzekeringsrisico	26.980	23.948
Marktrisico		
renterisico	65	656
aandelenrisico	9.055	6.317
vastgoedrisico	0	0
spreadrisico	1.143	1.744
valutarisico	52	84
concentratierisico	0	0
diversificatie	<u>-327</u>	<u>-1.037</u>
Totaal marktrisico	9.988	7.764
Tegenpartij risico	3.739	3.780
Diversificatie	-8.227	-7.075
Basis SCR	32.480	28.417
Operationeel risico	3.476	3.111
Bruto SCR	35.956	31.528
Adjustment LAC-DT	-7.533	-6.174
SCR	28.423	25.354

De stijging van de solvabiliteitsratio ten opzichte van vorig jaar wordt met name verklaard door het feit dat het aansprakelijk vermogen relatief meer is gegroeid dan de vereiste solvabiliteit. Het eigen vermogen op Solvency II grondslagen (own funds) in 2019 gestegen met € 6.833.000. De SCR is gestegen met € 3.069.000. Dit wordt met name verklaard door een hoger verzekeringsrisico en een hoger marktrisico dat deels wordt gemitigeerd door een hogere diversificatie en een hogere LAC-DT.

Het verzekeringsrisico is gestegen met € 3.032.000, met name vanwege de groei van de portefeuille. Het marktrisico is met € 2.224.000 gestegen vanwege met name een hoger aandelenrisico. Deze verhoging wordt verklaard uit hogere waardering van de aandelen alsmede door een hoger toe te passen schok op de aandelen. Het renterisico en het spread risico zijn beide lager. De verlaging van het renterisico wordt veroorzaakt door een betere afstemming van rentegevoelige activa en passiva alsmede door de lagere rentestand. De verlaging van het spreadrisico ligt in de verlaging van de duratie en een verhoging van de gemiddelde rating. Deze verlagingen worden in belangrijke mate tenietgedaan door een lagere diversificatie.

Het adjustment LAC-DT is gestegen met € 1.359.000. Dit wordt verklaard uit een hogere basis SCR alsmede een hoger tarief. Ultimo 2018 is het op dat moment verwachte tarief van 20,5% toegepast. Inmiddels is de verwachting dat het tarief niet verder zal dalen dan tot 21,7%.

RISICOPROFIEL (10)

Risicobeheersing

Risicomangement hanteert binnen de organisatie een integrale benadering. Dat betekent dat de risicomangementprocessen zowel op strategisch als op tactisch en operationeel niveau worden gehanteerd. Het risicomangement moet de ondernemingen in staat stellen om tijdig en op elk niveau weloverwogen keuzes te maken. Hiervoor bestaat een overzicht van en inzicht in de mogelijke risico's en een uitgebalanceerd geheel van beheersmaatregelen (Total Risk Profile). De beheersmaatregelen leiden tot het 'in control' zijn van de gehele organisatie en vergroten de kans op het behalen van de (ondernemings-) doelstellingen.

Voor de organisatie wordt het three lines of defense-model gehanteerd om een goed evenwicht te realiseren tussen enerzijds ondernemerschap en anderzijds controle- en risicobeheersing. De kern van de drie verdedigingslijnes is dat er verschillende, elkaar versterkende beheersfuncties bestaan die onafhankelijk van elkaar functioneren, waarbij elke functie een bijdrage levert aan de kwaliteit van de interne beheersing.

De drie verdedigingslijnes in de organisatie bestaan uit:

- 1e lijn Lijnmanagement en de daaronder vallende afdelingen, die de eerste verantwoordelijkheid hebben voor de resultaten en de operationele processen, de naleving van regels en een effectieve controle van risico's die van toepassing zijn op de operationele afdelingen;
- 2e lijn Toetsende, controlerende en adviserende functies, die de verantwoordelijkheid hebben om het lijnmanagement te ondersteunen ten aanzien van de naleving van regels en risicobeheersing. De second line adviseert over bepaalde categorieën van risico's en bewaakt de opvolging c.q. implementatie van deze adviezen. Het betreft de functies Risicomangement, Compliance en Actuarieel;
- 3e lijn De functie Internal Audit heeft tot doel om de organisatie, zowel de eerste als de tweede lijn als ook het samenspel tussen beide, op basis van gestructureerde controles te adviseren en te ondersteunen ter verbetering van de bedrijfsvoering gelet op effectiviteit en efficiency van het stelstel interne controlemaatregelen. De uitvoering van de audits geschiedt risk-based en volledig onafhankelijk van alle organisatieonderdelen.

Risicobereidheid

Het bestuur stelt ten minste één keer per jaar in overleg met de Risk Officer de risicobereidheid vast en stelt deze zo nodig bij. De kwantitatieve risicobereidheid is op strategisch niveau vastgesteld voor de afzonderlijke risicocategorieën, daarbij rekening houdend met de risicocapaciteit en tolerantielimieten. Tevens worden de solvabiliteitsbehoefte en kapitaalvereisten jaarlijks vastgesteld (herijkt). Deze kenmerken worden gedurende het jaar gemonitord door de Risk Officer. De algemene risicobereidheid wordt als volgt gedefinieerd:

In het streven een sterke nichespeler te zijn met een stabiel en solide profiel en te voorzien in onderscheidende verzekeringsproducten en -dienstverlening, neemt de groep alleen risico's die ze begrijpt. We zijn er voor de klant en vermijden risico's die de stabiliteit en soliditeit van het bedrijf bedreigen.

ORSA-proces

De jaarlijkse planningscyclus omvat naast de herijking van de risicobereidheid en het vaststellen van de strategie en het meerjarenplan uiteraard ook de jaarlijkse ORSA. Het ORSA-proces omvat ook de jaarlijkse risicoanalyse die met het gehele management wordt uitgevoerd om eventuele veranderingen in de onderkende risico's te onderkennen en eventueel (aanvullende) maatregelen te treffen. De lange termijnstrategie en de jaardoelstellingen zijn uitgangspunt voor de risicoanalyse.

Onderstaand volgt een beschrijving van de belangrijkste risico's die de groep heeft geïdentificeerd.

Verzekeringstechnisch risico

Dit betreft het risico dat uitkeringen nu en in de toekomst niet gefinancierd kunnen worden vanuit de premie- en/of beleggingsinkomsten. De Groep beheerst deze verzekeringstechnische risico's door

een adequate systematiek van schadereservering en een op haar omvang afgestemd herverzekeringsbeleid, waarbij rekening wordt gehouden met de aanwezige solvabiliteit. Ter beperking van de verzekeringstechnische risico's, waaronder catastrofe risico's, zijn met diverse herverzekeraars diverse excess of loss-, quota share- en facultatieve contracten gesloten. De professionele herverzekeraars die participeren in het herverzekeringsprogramma voor de door Ansvar afgegeven dekkingen worden geselecteerd op basis van financiële sterkte en continuïteit, gezien het langetermijnkarakter van de schadeafwikkeling. Voor de plaatsing en advisering van de contracten wordt gebruikgemaakt van professionele herverzekeringmakelaars. Het eigen behoud op de verschillende contracten is afgestemd op de omvang van het vermogen en de gewenste risicotolerantie.

Liquiditeitsrisico

Het matchingsrisico op de korte termijn, het liquiditeitsrisico, wordt beheerst door hoofdzakelijk te beleggen in liquide markten (obligaties) en het aanhouden van voldoende liquide middelen. Er wordt geen gebruik gemaakt van afgeleide producten zoals opties en derivaten, met uitzondering van valutatermijncontracten om valutarisico's in de aandelenportefeuille af te dekken. Daarnaast wordt niet belegd in complexe beleggingsproducten. De liquiditeitspositie wordt dagelijks gevolgd.

Prijrisico

In het prijsrisico zijn begrepen het marktrisico, het valutarisico en het renterisico.

Marktrisico

Onder het marktrisico wordt verstaan het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten, gebrek aan marktliquiditeit en onvoldoende diversificatie van de beleggingsportefeuille.

Het beleid omtrent de beleggingen in aandelen en vastrentende waarden is vastgelegd in het beleggingsbeleid. In het beleggingsbeleid zijn bandbreedtes afgesproken.

Marktrisicoconcentraties zijn de extra risico's die een verzekeringsonderneming loopt hetzij door een gebrek aan diversificatie in de activaportefeuille hetzij door een sterke blootstelling aan het risico van wanbetaling van een enkele emittent van effecten of een groep van verbonden emittenten. De Nederlandsche Bank N.V. heeft hiervoor regels opgesteld. Het beleid is erop gericht dat de portefeuille zodanig is samengesteld dat er geen sprake is van concentratierisico.

Valutarisico

De beleggingen zijn grotendeels in euro's genoteerd. Binnen de beleggingsfondsen is een deel van het vermogen belegd in buitenlandse valuta. Het valutarisico daarvan is in belangrijke mate middels valutatermijncontracten afgedekt. De belangrijkste valuta zijn het Britse pond en de Amerikaanse dollar.

(x € 1.000)	Blootstelling	Afgedekt	Looptijd	Marktwaaarde actief	Marktwaaarde passief	Saldo
Per 31 december 2019:	13.007	11.584	31-3-2020	29	-29	0
Per 31 december 2018:	9.205	8.866	28-6-2019	1	-34	-33

Renterisico

De rentegevoelige beleggingen zijn de obligaties en de participatie in het Hypotheekfonds. De technische voorzieningen worden niet contant gemaakt en in de schuldenposities zijn geen schulden opgenomen waarvoor rentevergoedingen worden verstrekt. De rentegevoelige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration in de beleggingen in obligaties bedraagt 2,7 (v.j.: 2,9). De duration van de hypothecaire leningen in het hypotheekfonds bedraagt 7,7 (v.j.: 7,6).

Aandelenrisico

De aandelenbeleggingen bestaan geheel uit beleggingsfondsen. De verschillende beleggingsfondsen zijn voornamelijk georiënteerd Europa en Noord-Amerika. Het Hypotheekfonds belegt uitsluitend in hypothecaire leningen met als onderpand Nederlandse particuliere woningen.

Kredietrisico/tegenpartijrisico

De Groep kent verschillende verschijningsvormen van kredietrisico. Het kredietrisico in de beleggingsportefeuille, vorderingen op herverzekeraars en de vorderingen op verzekeringnemers en agenten zijn hiervan de belangrijkste.

Kredietrisico in de vastrentende beleggingsportefeuille

Het kredietrisico binnen de vastrentende beleggingsportefeuille is het risico dat een emittent van de obligatie of een debiteur van een onderhandse lening niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. De portefeuillestrategie is vastgelegd in mandaten voor de vermogensbeheerder. Periodiek wordt gecontroleerd en gerapporteerd of de vermogensbeheerder zich aan de mandaten heeft gehouden. Zie de toelichting op de beleggingen (noot 2).

Kredietrisico vorderingen op herverzekeraars

De Groep maakt gebruik van meerdere herverzekeraars teneinde de financiële gevolgen van geaccepteerde verzekeringstechnische risico's beheersbaar te houden. Er wordt alleen gebruik gemaakt van gerenommeerde professionele herverzekeraars.

Kredietrisico vorderingen op verzekeringnemers en agenten

Het kredietrisico wordt geminimaliseerd door een strak incassobeleid.

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden beheerst door het stellen van eisen met betrekking tot onder meer de interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit van de geautomatiseerde systemen en datakwaliteit. Het beleid is erop gericht dat deze risico's zo veel als mogelijk worden voorkomen. Daarnaast heeft de Groep een riskmanager, een compliance officer en een internal auditor aangesteld.

IT-risico

Het IT-risico betreft het risico dat de operationele en financiële systeem niet langer naar behoren functioneren. Deze risico's worden meegenomen in het risicomanagementsysteem. Gezien de grote afhankelijkheid van de digitale verwerking van transacties is de continuïteit van de automatiseringsomgeving van groot belang. Getroffen maatregelen op dit gebied betreffen de selectie van betrouwbare partners, fysieke beveiliging van ruimtes, toegangsbeveiliging getroffen back-up en recoveryprocedures. Alle als onderdeel van het Informatiebeveiligingsbeleid. Tevens bestaan diverse functies, zoals de Informatiebeveiligingscoördinator, de BCM-coördinator, de CISO en de IT-specialist Governance & Control die zich hiermee bezighouden.

Compliancerisico

Naast de reeds hiervoor beschreven risico's, is een van de belangrijkste risico's waarmee de Groep wordt geconfronteerd het compliancerisico. De afgelopen jaren is de financiële markt geconfronteerd met een aanzienlijke toename en verscherping in regelgeving. De Compliance-officer heeft een

systeem van monitoring in organisatie en processen om deze risico's te ondervangen en aan de compliance verplichtingen te voldoen.

Frauderisico

Onrechtmatig claimgedrag van polishouders heeft betrekking op het risico dat polishouders onterecht een schade claimen of de omvang van een schade zwaarder aanzetten. Door diverse afdelingen wordt gelet op indicatoren die op mogelijke fraude kunnen duiden en zo nodig aanvullende actie ondernomen. De Fraudecoördinator speelt hierbij een centrale rol. Deze is tevens verantwoordelijk voor het bijhouden van de wetten en eisen en de zorg dat eventuele wijzigingen in het beleid worden opgenomen en in de organisatie wordt geborgd.

Intragroepsrisico

Risico's die binnen de verzekeringsgroep worden onderkend liggen onder meer op het gebied van belangenconflicten, besmettingsrisico's, het omzeilen van sectorale voorschriften en concentratierisico's. Teneinde deze risico's te mitigeren en beheersen is Intragroepsbeleid opgesteld op basis van de Good Practice van de toezichthouder. Tevens wordt specifieke aandacht besteed aan deze risico's en is een separate analyse uitgevoerd op de geïntegreerde organisatie.

Technische voorzieningen (11)

De verdeling van de technische voorzieningen eigen rekening kan als volgt worden weergegeven:

Niet-verdiende premies

(x € 1.000)

	31-12-2019	31-12-2018
	Eigen rekening	Eigen rekening
Auto	22.851	20.311
Aansprakelijkheid	3.560	3.144
Brand	4.927	4.156
Overige	1.013	642
Niet-verdiende premies	32.351	28.253
Af: Vooruitbetaalde provisie en tekencommissie	10.176	8.990
	22.175	19.263

Het verloop van de technische voorziening niet-verdiende premies kan als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)

	2019	2018
	Eigen rekening	Eigen rekening
Stand 1 januari	19.263	17.933
Door acquisitie verkregen:		
Bruto	587	-
Vooruitbetaalde acquisitiekosten	-120	-
Mutatie bruto, verantwoord onder wijziging technische voorzieningen premie	3.511	1.904
Mutatie vooruitbetaalde acquisitiekosten, verantwoord onder de bedrijfskosten	-1.066	-574
Stand 31 december	22.175	19.263

Te betalen schaden

(x € 1.000)

2019	Bruto	Herverzekering	Eigen rekening
Auto	53.101	-11.686	41.415
Aansprakelijkheid	14.029	-3.859	10.170
Brand	5.520	-2.287	3.233
Overige	1.453	-323	1.130
	74.103	-18.155	55.948
2018	Bruto	Herverzekering	Eigen rekening
Auto	44.713	-8.361	36.352
Aansprakelijkheid	12.469	-2.449	10.020
Brand	4.085	-1.396	2.689
Overige	1.706	-298	1.408
	62.973	-12.504	50.469

Het verloop van de technische voorziening te betalen schade kan als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)

	Bruto	2019 Herverzekering	Eigen rekening	2018 Eigen rekening
Stand 1 januari	62.973	-12.504	50.469	51.050
Onttrekkingen in het jaar	-58.338	14.335	-44.003	-42.129
Dotaties in het jaar	69.468	-19.986	49.482	41.548
Stand 31 december	74.103	-18.155	55.948	50.469

Ontwikkelingen schadeverloop

Na herverzekering (x € 1.000):

	Voorziening 1 januari	In het boek jaar betaal- de schaden	Voorziening einde boekjaar	Per saldo vrijgekomen/ toegevoegd
2019				
Schadejaren:				
· 2014 en eerder	17.545	4.208	16.838	-3.501
· 2015	2.920	480	3.267	-827
· 2016	4.278	1.378	3.422	-522
· 2017	8.544	1.461	6.239	844
· 2018	15.407	6.526	7.706	1.175
Totaal tot en met 2018	48.694	14.053	37.473	-2.831
· 2019		24.807	16.695	
		38.860	54.168	
· Schadebehandelingskosten en Wbf		5.143	1.780	
Totaal netto		44.003	55.948	

	Voorziening 1 januari	In het boek jaar betaal- de schaden	Voorziening einde boekjaar	Per saldo vrijgekomen/ toegevoegd
2018				
Schadejaren:				
· 2014 en eerder	21.950	3.556	17.545	849
· 2015	4.748	1.283	2.920	545
· 2016	7.164	1.725	4.278	1.161
· 2017	16.627	6.627	8.544	1.456
Totaal tot en met 2017	50.489	13.191	33.287	4.011
· 2018		24.076	15.407	
		37.267	48.694	
. Schadebehandelingskosten en Wbf		4.862	1.775	
Totaal netto		42.129	50.469	

Toereikendheidstoets

Het bestuur heeft een toereikendheidstoets uitgevoerd op de hoogte van de technische voorzieningen. De positieve toetsmarge bedraagt € 4,8 miljoen (v.j. € 4,5 miljoen). De prudentie in de balanswaarde van de technische voorzieningen is gekwantificeerd op basis van realistische actuariële en economische uitgangspunten die mede gebaseerd zijn op ervaringscijfers met betrekking tot de bestaande portefeuille. De toereikendheidstoets is uitgevoerd met een onderverdeling naar homogene risicogroepen. Bij de vaststelling van het toetssaldo zijn de Solvency II grondslagen gehanteerd, waaronder de toepassing van de contante waarde op basis van de voorgeschreven rentetermijnstructuur, een risicomarge en de contractgrenzen.

Voorzieningen (12)

Latente belastingenverplichtingen

De latente belastingenschuld betreft de verschuldigde belasting over de ongerealiseerde herwaardering in de beleggingsportefeuille. De latente belastingverplichtingen zijn berekend tegen het nominale tarief van 25%.

Het verloop is als volgt (x € 1.000):	2019	2018
Balans per 1 januari	260	1.006
Mutatie verslagjaar	623	-746
Balans per 31 december	883	260

De looptijd van de voorziening is overwegend langer dan 1 jaar.

Overige voorzieningen

De specificatie van deze post is als volgt (x € 1.000):	2019	2018
Voor jubileumuitkeringen	230	189
Voor verlieslatend contract	163	454
Voor reorganisatie	-	46
	393	689

Jubileumvoorziening

De Groep keert jubileumuitkeringen uit aan medewerkers die een 12,5-, 25- en 40-jarig dienstjubileum behalen. Er is een voorziening getroffen voor de verwachte uitkeringen aan de medewerkers.

Afhankelijk van het aantal dienstjaren is de blijfkans ingeschat tussen 75 en 99% op basis van historische verloopgegevens. Er is rekening gehouden met een gemiddelde verwachte salarisstijging van 3,5% (v.j. 3,0%) en de rekenrente is gebaseerd op de IAS 19 Yieldcurve. Als pensioenleeftijd is 68 jaar aangehouden.

Het verloop is als volgt (x € 1.000):	2019	2018
Stand per 1 januari	189	153
Dotatie	97	49
Onttrekkingen	-56	-13
Stand per 31 december	230	189

De looptijd van de voorziening is overwegend langer dan 1 jaar.

Verlieslatend contract

In verband met de afwikkeling van de zorgportefeuille is in 2016 een voorziening getroffen voor het negatieve saldo van nog te verwachten opbrengsten en nog te verwachten onvermijdbare kosten.

Het verloop is als volgt (x € 1.000):	2019	2018
Balans per 1 januari	454	687
Vrijval	-327	-71
Afrekeningen	36	-162
Balans per 31 december	163	454

Reorganisatie

In verband met de beëindiging van het zorgverzekeringsbedrijf per 1 januari 2017 is een reorganisatie in gang gezet. Deze reorganisatie is in 2019 afgerond.

Het verloop is als volgt (x € 1.000):	2019	2018
Balans per 1 januari	46	208
Vrijval	-1	-63
Onttrekkingen	-45	-99
Balans per 31 december	-	46

Kortlopende schulden (13)

De schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Schulden uit directe verzekering

(x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
Schulden aan verzekeringnemers en assurantieadviseurs	6.673	8.305
Schulden aan volmachtgevers	938	1.938
	7.611	10.243

Schulden uit herverzekering

De schulden uit herverzekering hebben betrekking op de nog te betalen premies aan herverzekeraars.

Niet in de geconsolideerde balans opgenomen verplichtingen (14)

Ansvar Verzekeringsmaatschappij N.V. neemt deel aan de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden NV (NHT). Het aandeel in de dekkingscapaciteit NHT bedraagt € 430.000 (v.j. 417.000).

De Groep heeft een commitment afgegeven voor deelname in het Private Equity fonds tot een bedrag van € 5.000.000. Op balansdatum resteert een commitment van ca € 1.350.000 (v.j.: ca € 2.100.000).

De groep loopt een risico op eventuele kortingen bij uitgaande waardeoverdrachten van individuele pensioenrechten. Dit risico is niet kwantificeerbaar en daarom is er geen voorziening voor opgenomen.

De groep is gehuisvest in gehuurde kantoorpanden. De huurovereenkomsten hebben een resterende looptijd van een tot vijf jaar en kunnen stilzwijgend worden verlengd. De huurprijzen worden jaarlijks geïndexeerd.

Er wordt gebruikgemaakt van diverse softwarepakketten. De contracten hebben een resterende looptijd van een tot drie jaar.

De groep beschikt over bedrijfsauto's op basis van leasecontracten. De contracten hebben een resterende looptijd van 0 tot 4 jaar.

Contractuele verplichtingen per 31 december 2019 (x € 1.000)	1 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar
Huur bedrijfsgebouwen	636	2.478	-
Softwarepakketten	799	450	-
Leaseauto's	149	283	-
Totaal	1.131	989	159

Contractuele verplichtingen per 31 december 2018 (x € 1.000)	1 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar
Huur bedrijfsgebouwen	618	664	159
Softwarepakketten	353	163	-
Leaseauto's	160	162	-
Totaal	1.131	989	159

Technische rekening schadeverzekering

Brancheoverzicht (15)
(x € 1.000)

	Ongevallen		Motorrijtuigen WA		Motorrijtuigen Casco		Aansprake- lijkheid		Brandschade		Overige branches		Totaal	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Bruto verdiende premie	2.221	1.982	31.676	29.592	49.907	45.323	11.023	10.405	17.956	15.667	3.080	733	115.863	103.702
Bruto schadelast	-201	642	-25.612	-19.480	-26.543	-24.313	-4.561	-2.189	-11.419	-9.968	-1.055	-120	-69.391	-55.428
Resultaat herverzekering	-237	-587	1.602	-518	-1.324	-2.650	18	-2.503	195	-356	-781	44	-527	-6.570
Bedrijfskosten	-778	-646	-10.154	-9.901	-16.450	-14.928	-4.020	-3.462	-6.112	-5.135	-827	-241	-38.341	-33.222
Toegerekende opbrengsten uit beleggingen	22	36	802	831	226	220	235	254	124	115	12	3	1.421	1.459
Resultaat technische rekening	1.027	1.427	-1.686	721	5.816	3.652	2.695	2.505	744	323	429	419	9.025	9.048

Verdiende premie eigen rekening (16)**Bruto premie**

De premie is vrijwel volledig afkomstig uit Nederland.

Uitgaande herverzekeringspremies

Ten behoeve van de portefeuille is een herverzekeringsprogramma afgesloten. Naast diverse excess of loss contracten is er tevens een quota share contract afgesloten (30%).

Schaden eigen rekening (17)

De externe schadebehandelingskosten die zijn verantwoord onder de schaden eigen rekening bedroegen in 2019 € 3.041.000 (v.j.: € 2.756.000).

De interne schadebehandelingskosten die zijn verantwoord onder de schaden eigen rekening bedroegen in 2019 € 4.005.000 (v.j.: € 3.728.000). De interne schadebehandelingskosten van gevolmachtigden buiten de groep zijn hierin niet begrepen. Gevolmachtigden moeten hun schadebehandelingskosten dekken uit de tekencommissie, welke bij Ansvar wordt verantwoord onder de acquisitiekosten.

Bedrijfskosten (18)**Acquisitiekosten**

De acquisitiekosten betreffen met name de vergoedingen aan assurantietussenpersonen (provisie) en gevolmachtigden (tekencommissie).

De acquisitiekosten kunnen als volgt worden gespecificeerd (x € 1.000):

	2019	2018
Acquisitiekosten	22.600	19.543
Hierin begrepen schadeafhandelingskosten, toegerekend aan schadelast	-3.006	-2.727
	19.594	16.816

Beheers- en personeelskosten; afschrijvingen bedrijfsmiddelen

De beheers- en personeelskosten; afschrijvingen bedrijfsmiddelen kunnen als volgt worden gespecificeerd (x € 1.000):

	2019	2018
Personeelskosten	16.588	15.108
Afschrijvingen op bedrijfsmiddelen	623	803
Overige beheerskosten	7.359	7.812
Toegerekend aan schadebehandelingskosten	-1.000	-1.000
Toegerekend aan "andere lasten" (niet-technische rekening)	-3.756	-5.424
Totaal beheers- en personeelskosten; afschrijvingen bedrijfsmiddelen	19.814	17.299

Personeelskosten

(x 1.000)

	2019	2018
Salarissen	11.582	11.093
Sociale lasten	2.057	1.890
Pensioenlasten	1.713	1.176
Overige personeelskosten	1.235	949
	16.588	15.108

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het verslagjaar had de Groep 221 medewerker op fte basis in dienst (v.j. 216).

Het aantal medewerkers op fte basis op balansdatum bedraagt 220 (v.j. 220).

Alle medewerkers zijn werkzaam in Nederland. De specificatie luidt als volgt:

	2019	2018
Turien & Co. Assuradeuren B.V.	194	193
Ansvar Verzekeringsmaatschappij N.V.	26	27
	220	220

Afschrijvingen

(x 1.000)

	2019	2018
Immateriële vaste activa	142	340
Materiële vaste activa	503	463
Boekwinst verkochte activa	-22	-
	623	803

Bezoldiging bestuur en raad van commissarissen (19)

Voor de bezoldiging van de bestuurders kwam in het verslagjaar een bedrag van € 587.000 (v.j. € 453.000) ten laste van de groep. De financieel directeur is in 2018 in de loop van het jaar aangetreden.

Voor de bezoldiging van commissarissen van de rechtspersoon kwam in het verslagjaar een bedrag van € 114.000 (v.j.: € 74.000) ten laste van de rechtspersoon en haar dochter- of groepsmaatschappijen. De verhoging laat zich met name verklaren door uitbreiding van de RvC van Turien & Co. Holding B.V.

Honorarium externe accountants (20)

De onder de accountants- en advieskosten ten laste van het resultaat van het boekjaar gebrachte honoraria voor werkzaamheden van externe accountants en de accountantsorganisaties is als volgt onder te verdelen (x 1.000):

	2019	2018
KPMG Accountants N.V.		
Controle jaarrekening	412	307
Andere controleopdrachten	-	150
Andere niet controlediensten	-	-
Totaal KPMG Accountants N.V.	412	457
SVC Accountants resp. Deloitte Accountants B.V.		
Controle jaarrekening	-	-
Andere controleopdrachten	36	154
Andere niet controlediensten	-	-
Totaal SVC Accountants resp. Deloitte Accountants B.V.	36	154
Totaal accountantskosten	448	611

De wettelijke controle jaarrekening betreft eveneens de wettelijke controle op de verslagstaten ten behoeve van De Nederlandsche Bank. De andere controleopdrachten hebben betrekking op een assurancerapport bij de opgave aantal verzekerde motorrijtuigen, een controleverklaring bij het premie-inkomen alsmede controleverklaringen ten behoeve van volmachtgevers (verzekeringsmaatschappijen) en de verklaring met betrekking tot risicobeheer volmachten. De kosten zijn inclusief omzetbelasting en er is rekening gehouden met verwachte meerwerkkosten.

Niet-technische rekening**Opbrengsten uit beleggingen (21)**

De opbrengst uit beleggingen kan als volgt worden gespecificeerd (x € 1.000):

	2019	2018
Dividend op aandelen	283	264
Interest op obligaties	1.053	1.348
Overige opbrengsten	18	45
	1.354	1.657

Andere baten (22)

(x 1.000)

Tekencommissies en provisies	3.231	4.665
Vergoedingen volmachtgevers	-	148
Doorberekende kosten	449	507
Vrijval voorziening verlieslatend contract	327	71
Vrijval reorganisatievoorziening	1	62
Overige opbrengsten en vergoedingen	266	128
	4.274	5.581

Andere lasten (23)

De andere lasten betreffen de bedrijfskosten die moeten worden toegerekend aan de overige opbrengsten.

Belastingen (24)

De vennootschapsbelasting is berekend tegen het geldende tarief over het resultaat voor belastingen over het boekjaar. Het nominale belastingtarief bedraagt 25%. Het effectieve belastingpercentage bedraagt 25% (v.j. 25%).

De door de groep verschuldigde belasting wordt berekend over de commerciële winst voor belastingen rekening houdend met verschillen in waardering van activa en passiva op de commerciële en de fiscale balans.

Transacties met verbonden partijen (25)

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de Groep en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de onderneming. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de vennootschap en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en het management. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan met een niet-zakelijke grondslag.

ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2019 (na voorgestelde resultaatverdeling)

x € 1.000

	31 december 2019	31 december 2018
VASTE ACTIVA		
Financiële vaste activa (28)	51.078	46.403
VLOTTENDE ACTIVA		
Kortlopende vorderingen (29)		
Groepsmaatschappijen	128	-
Liquide middelen	<u>3</u>	<u>641</u>
	51.209	47.044
PASSIVA		
Eigen vermogen (9)		
Geplaatst kapitaal	20	20
Agio	13.993	16.493
Herwaarderingsreserve	2.648	780
Overige reserves	<u>34.408</u>	<u>26.650</u>
	51.069	43.943
Kortlopende schulden (30)		
Belastingen	89	53
Voorstel terugbetaling agio	-	3.000
Overige te betalen kosten	<u>51</u>	<u>48</u>
	<u>140</u>	<u>3.101</u>
	51.209	47.044

ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2019

x € 1.000

	2019	2018
Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen na belastingen (28)	7.807	7.550
Overige resultaten na belastingen	-47	-24
Resultaat na belastingen	7.758	7.526

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING

ALGEMEEN

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening (27)

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening, de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede voor de toelichting op de onderscheiden activa en passiva alsmede de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders wordt vermeld.

De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt. Derhalve vermeldt de enkelvoudige winst- en verliesrekening conform artikel 402 Boek 2 BW slechts het aandeel in het resultaat na belastingen van vennootschappen waarin wordt deelgenomen en het overige resultaat na belastingen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van de vennootschap.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van vennootschappen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de vennootschap in de resultaten van deze deelnemingen.

TOELICHTING OP DE AFZONDERLIJKE POSTEN

Financiële vaste activa (28)

De specificatie luidt als volgt (x € 1.000):

	Nettovermogenswaarde		Aandeel in resultaat	
	31-12-2019	31-12-2018	2019	2018
Ansvar Verzekeringsmaatschappij N.V.	45.667	41.616	6.683	6.894
Turien & Co. Assuradeuren B.V.	5.290	4.708	1.082	655
Assurantiekantoor Bergermeer B.V.	93	71	22	-7
Shared Expertise B.V.	28	8	20	8
	51.078	46.403	7.807	7.550

De nettovermogenswaarde van Ansvar is inclusief het door het bestuur van Ansvar voorgestelde dividend.

Het verloop is als volgt (x € 1.000):	2019	2018
Balans per 1 januari	46.403	43.442
Aandeel in het resultaat	7.807	7.550
Mutatie in de herwaarderingsreserve	1.868	-2.240
Dividend	-5.000	-2.350
Kapitaalstorting	-	1
Balans per 31 december	51.078	46.403

Kortlopende vorderingen (29)

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Niet in de enkelvoudige balans opgenomen verplichtingen (31)

De vennootschap maakt deel uit van een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en de omzetbelasting met de aandeelhouder en haar groepsmaatschappijen en is uit dien hoofde (evenals de andere vennootschappen in de fiscale eenheid) hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden voortvloeiende uit deze fiscale eenheid.

Gebeurtenissen na balansdatum (32)

Na balansdatum is de wereld geconfronteerd met het coronavirus. In het bestuursverslag is daar nader op in gegaan. Volledigheidshalve is de tekst tevens hier onder het hoofdstuk "gebeurtenissen na balansdatum" opgenomen. Naast de corona-crisis hebben er na balansdatum geen gebeurtenissen plaatsgevonden, anders dan in de jaarrekening zijn verwerkt of toegelicht.

Corona-crisis

Algemeen

De impact van de crisis is van ongekende aard en omvang en heeft grote gevolgen op de wereldwijde samenleving. Kort voor het opmaken van dit jaarverslag komen er steeds meer berichten dat de economie in een recessie stort. Een economische recessie zet met name de groei in de zakelijke schademarkt onder druk.

Een direct (financieel) gevolg van de crisis is een fors koersverlies op de beleggingsportefeuille. Daarnaast wordt verwacht dat de crisis impact zal hebben op de ontwikkeling van de portefeuille, de schadelast, de rating van herverzekeraars alsmede het betalingsgedrag van verzekeringnemers.

Bedrijfsvoering

De Groep heeft de adviezen vanuit het RIVM en de overheid opgevolgd en diverse maatregelen genomen om fysieke contacten zo veel mogelijk te vermijden. Slechts een zeer beperkt aantal medewerkers is nog op kantoor werkzaam, het overgrote deel van de medewerkers werkt vanuit huis. De Groep beschikt over de benodigde technische infrastructuur en heeft de stresstest goed doorstaan. Het crisisteam heeft meerdere malen per week telefonisch overleg en neemt maatregelen om de business zo goed mogelijk te laten verlopen. De afgewogen risico's, de besluitvorming en actiepunten vanuit dit overleg worden door de Risk Officer vastgelegd. De communicatie richting medewerkers vindt op zeer regelmatige basis plaats en wordt tevens vastgelegd in de kennisbank.

Beleggingsportefeuille

De beleggingen zijn per 31 maart 2020 met € 4,5 miljoen in waarde gedaald ten opzichte van 31 december 2019. Er is geen noodzaak tot geforceerde verkoop. Het uiteindelijke jaarresultaat zal in het totaalresultaat over 2020 worden verantwoord.

Verzekeringsportefeuille

De “omzet” van Ansvar/Turien bestaat hoofdzakelijk uit een lopende portefeuille en deze loopt in beginsel door. De corona-crisis kan op de langere termijn wel een negatief effect hebben. De portefeuille bestaat voornamelijk uit particuliere verzekeringen zoals auto en brand. Op het moment is er nog nauwelijks productieverlies merkbaar. De verkoop van auto's en woonhuizen zal naar verwachting op enig moment stagneren en mogelijk zal de werkloosheid oplopen. Dit zou tevens een downsizing van het wagenpark tot gevolg kunnen hebben, met name in het segment € 80.000-160.000.

Wij verwachten niet dat verzekeringnemers hun polissen zullen opzeggen. De groei zal dus stagneren.

Zowel de economische recessie als de druk op het intermediair en consolidatie daarvan kan tot gevolg hebben dat de omzetverwachtingen bijgesteld moeten worden. In de niches wordt een minimale impact ten opzichte van de reguliere (commodity) schademarkt verwacht. Een realistisch scenario zou kunnen zijn dat de omzetverwachting met € 5 miljoen (3%) per jaar (oplopend dus na 2 jaar € 10 miljoen, 3 jaar € 15 miljoen etc.) dient te worden bijgesteld. Deze impact is doorgerekend in de SCR.

Schadelast ontwikkeling

Op de schade wordt een verlagend effect verwacht dat het verlies aan premie-inkomen (deels) zal compenseren. Enerzijds als de productie achterblijft zal de schade navenant achterblijven. Weliswaar wordt er meer schade verwacht op de reisverzekeringen, maar dat is slechts een klein deel van de portefeuille. Met een portefeuille die voor het grootste gedeelte uit autoverzekeringen bestaat, zit Ansvar “aan de goede kant”. Voor auto en wegas wordt juist veel minder schade verwacht omdat het aantal verkeersbewegingen drastisch afneemt gedurende de lockdown. De eerste berichten zijn dat het aantal ongelukken landelijk met meer dan 50% is afgenomen. Over de laatste weken heeft Ansvar/Turien dit overigens nog niet waargenomen maar dat kan ook zijn omdat de schademeldingen altijd nog wat nadruppelen. Het is aannemelijk dat gedurende de lockdown de schadelast op autoverzekeringen zo'n 40% lager uitkomt, oftewel 20% van de premie. Voor Ansvar levert dat op korte termijn een bate van € 1,8 miljoen per maand, waarbij het effect voor heel 2020 op € 6 miljoen geschat wordt. Het hogere technische resultaat zal daarmee waarschijnlijk het waardeverlies van de beleggingen (aannemende dat dit zo blijft) kunnen compenseren.

Kosten

Voor Ansvar vormen personeelskosten de hoofdmoot van de bedrijfskosten. De corona-crisis heeft naar verwachting geen impact op de totale personeelskosten. Wij hebben wel wat extra kosten aan het thuiswerk (meer software licenties, meer hardware) maar dat valt over het geheel genomen wel mee.

De corona-crisis zou voor de komende drie jaar ook een positieve impact op de bedrijfskosten kunnen hebben. Nu al worden cao-verhogingen op de langere baan geschoven, een recessie en mogelijk oplopende werkloosheid zal eveneens een druk op de loonontwikkeling met zich meebrengen. Daarnaast kan de huidige impuls voor digitalisering eveneens een impact voor de langere termijn met zich meebrengen. Het is mogelijk dat dit tot een 1-2% minder snelle toename van de bedrijfskosten leidt, hetgeen dan ruimte geeft om de tariefverlagingen in de markt op te vangen. Anderzijds kan een kostenverlaging markt breed ook juist weer een tariefverlaging en prijsconcurrentie aanjagen.

Debiteurenrisico

Het risico bestaat dat een deel van de verzekeringnemers een verzoek tot uitstel van betaling zal doen. Als eerste maatregel biedt Ansvar/Turien de mogelijkheid om jaarpremies om te zetten naar maandpremies. Dit zal wat lucht geven voor de liquiditeitspositie van verzekeringnemers, maar niet in alle gevallen afdoende zijn. Naar verwachting zal de impact voor de groep beperkt zijn. De portefeuille betreft grotendeels particuliere verzekeringen. Voor ondernemers worden van overheidswege maatregelen getroffen om de liquiditeit van ondernemer te ondersteunen. Dat zal niet wegnemen dat niet voor iedereen de betalingsproblemen worden opgelost.

Liquiditeit

De groep beschikt per 1 januari 2020 over ruim € 17.000.000 aan liquide middelen. De huidige positie is sterk hoger, maar dat betreft in belangrijke mate de jaarpremies van inkomensverzekeringen welke eind maart aan de betreffende schadeverzekeraars moeten worden overgedragen. Daarnaast beschikt de Groep binnen de beleggingsportefeuille nog over een liquide Geldmarktfonds van ca € 11.000.000.

Het verlies op de effectenportefeuille gaat niet ten laste van de liquiditeitspositie. De andere genoemde risico's kunnen wel impact hebben op de liquiditeitspositie van de groep. Gezien de onzekerheden is de daadwerkelijke impact moeilijk te voorspellen. Omdat er een sterke liquiditeitspositie is worden geen risico's voorzien met betrekking tot de liquiditeit.

Solvabiliteit

Per 31 december 2019 is de solvabiliteitsmarge van Turien & Co. Holding B.V. 190%. Dat is ruim boven de interne norm van 115%, de veiligheidsmarge van 145% waaronder aanvullende maatregelen genomen dienen te worden en de dividendstreefnorm van 160%. Om een beeld te krijgen van de mogelijke impact van de corona-crisis op de solvabiliteit is een berekening gemaakt van de SCR per heden. De volgende ontwikkelingen zijn hierbij doorgerekend:

SCR-element	Doorgerekend	Toelichting	Impact
Premie-volume	Ja	Meest reële scenario doorgerekend	€ 5 mln minder groei per jaar, komende 3 jaar.
Schadelast ontwikkeling	Nee	Onzeker, meerdere scenario's mogelijk	-
Beleggingsportefeuille	Ja	Impact per heden kan objectief worden vastgesteld, excl. impact PE-fonds	€ 4,5 mln verlies t.o.v. 31-12-19
Rating herverzekeraars	Ja	Ratings zijn ongewijzigd	-
Renterisico	Ja	Het renterisico van Ansva is laag doordat de duratie van zowel de verplichtingen als de beleggingen beperkt is en deze goed op elkaar zijn afgestemd. Bovendien is de impact van de corona-crisis op de rente vooralsnog zeer beperkt (ter indicatie: de 10-jaars NL staatsrente was begin april vrijwel gelijk aan die per 31-12-2019).	-
Tegenpartijrisico	Ja	De impact hierop is onzes inziens beperkt, aangezien het tegenpartijrisico voornamelijk bestaat uit blootstellingen herverzekeraar, Banken, Hypotheken en MoneyMarket fund. Er zijn (nog) geen signalen bekend over downgrades of problemen in de kredietwaardigheid.	-

Doorrekening impact in SCR tooling

Het doorrekenen van bovengenoemde ontwikkelingen leidt tot een solvabiliteitsratio van 190%. Hetzelfde als de ratio per 31 december 2019. Het Solvency II vermogen is weliswaar ca € 2,6 miljoen lager, maar de SCR komt ook € 1,5 miljoen lager uit. De verlagingen zijn procentueel gelijk, zodat de solvabiliteitsmarge gelijk blijft.

De daling van het Solvency II vermogen wordt verklaard uit de lagere waardering van de aandelen ad € 4,5 miljoen (na vennootschapsbelasting € 3,4 miljoen), het vervallen van het dividendvoornemen ad € 0,7 miljoen en € 0,1 miljoen overige mutaties.

De lagere verwachte portefeuillegroei van € 5 miljoen leidt tot een € 0,5 miljoen lager verzekeringsrisico. De lagere waardering van de aandelen in de beleggingsportefeuille leidt tot een € 2,7 miljoen lager marktrisico. Dit wordt niet alleen veroorzaakt door de lagere waardering van de aandelen, maar met name ook doordat Eiopa de dempener heeft verlaagd van -0,08% per 31 december 2019 naar -5,94% per 28 februari 2020.

Vanwege de lagere BSCR-diversificaties ad € 1,4 miljoen is de BSCR € 1,9 miljoen lager. Het operationeel risico blijft gelijk en door de met de lagere BSCR samenhangende lagere LAC-DT wordt de SCR per saldo € 1,5 miljoen lager.

Uit de analyse van de LAC/DT komt naar voren dat de LAC/DT naast carry-back en latente belastingverplichtingen in 4 jaar kan worden verrekend met carry-forward in beide scenario's. Bij deze analyse is rekening gehouden met de herrekende SCR en LAC-DT alsmede een nihil resultaat over 2020 en een halvering van het resultaat 2021 in de twee scenario's. Dat is dus nog ruim binnen de termijnen. Verdere verlaging van de LAC/DT in de SCR-berekening is derhalve niet noodzakelijk.

Er valt nog niet veel te zeggen over wat per saldo de impact van de crisis zal zijn op het resultaat. Wel is aan te geven wat ongeveer de impact van een mogelijk verlies op de solvabiliteitsmarge is. Het aangegeven verlies is inclusief het verlies op aandelen ad € 4,5 miljoen.

Van een eventueel verlies kan van de eerste € 10 miljoen 25% vennootschapsbelasting worden teruggevraagd middels carry-back. Bij onderstaande berekeningen in geen rekening gehouden met een latente belastingvordering als gevolg van carry-forwardmogelijkheden.

Verlies bruto	Verlies netto	solvabiliteitsratio
€ 0	€ 0	190%
€ 10.000.000	€ 7.500.000	175%
€ 18.000.000	€ 15.500.000	145%
€ 26.200.000	€ 23.700.000	115%

Dit betekent dat er nog een ruime marge is voordat de veiligheidsmarge van 145% of zelfs de interne norm van 115% zal worden bereikt.

ORSA

De Groep kent een single ORSA. In de ORSA 2019-2020 (d.d. 24-12-2019) is een stress scenario opgenomen waarbij sprake is van financiële instabiliteit (economische crisis) met forse verliezen op de beleggingsportefeuille. Van de vijf doorgerekende scenario's is dit het scenario met de grootste impact. De gebruikte parameters leiden in het scenario tot een (aanzienlijk) grotere mate van stress dan in de huidige situatie het geval is.

Het ORSA-scenario financiële crisis (scenario 3) bevat de volgende impact:

- Aandelen: -/- 42%
- Hypotheken: -/- 11%
- Bedrijfsobligaties: -/- 16%
- Staatsobligaties: -/- 4%
- LACDT fors omlaag door alleen Carry-back en DTL op te nemen

In dat scenario wordt ingegrepen in dividend en resteert een solvabiliteitsratio van 117% welke zich herstelt tot 160% in enkele jaren tijd. Zelfs onder deze grote stress blijft de SCR in de ORSA boven de interne norm en is herstel zichtbaar binnen de 5-jarige planperiode.

De huidige situatie in de corona-crisis is nog fors minder zwaar dan dit scenario.

De berekeningen die zijn gemaakt met de tot nu toe bekende cijfers geven als resultaat dat er vrijwel geen impact is op de SCR-ratio en deze derhalve nog (ver) boven de normen blijft. Daarnaast blijkt uit het scenario van de ORSA dat zelfs bij een grotere impact dan de huidige situatie de solvabiliteit blijft voldoen aan de (minimum) eisen. Deze twee factoren geven vooralsnog voldoende vertrouwen in de financiële positie voor nu en in de nabije toekomst. Derhalve wordt momenteel geen reden gezien voor een triggered ORSA. Echter, zodra de situatie veranderd (verslechterd) zal deze overweging opnieuw moeten worden gemaakt.

Er is desondanks wel reeds ingegrepen door de voorgenomen dividenduitkering ad € 675.000 in te trekken.

Continuïteit

Op grond van de verwachte impact van de corona-crisis zoals hiervoor beschreven, wordt de continuïteitsveronderstelling gehandhaafd.

Alkmaar, 3 juni 2020

Het bestuur

De heer drs. P. van Geijtenbeek
Mevrouw F.J.E. Bakker RA

De Raad van Commissarissen:

De heer drs. W.J.H. Gerritsen
Mevrouw mr. I.A. Visscher
De heer mr. P.J. Schneider
De heer dr. N.G. de Jager

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE WINSTVERDELINGSREGELING

In artikel 4.1.4 van de statuten is het volgende opgenomen inzake de winstbestemming:

De algemene vergadering is na voorafgaande goedkeuring van de raad van commissarissen bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald dan wel bepaling van de wijze waarop een tekort zal worden verwerkt alsmede tot vaststelling van tussentijdse uitkeringen uit de winst of uitkeringen uit de reserves voor zover het eigen vermogen groter is dan de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden. Een besluit tot uitkering uit de winst of reserves is onderworpen aan de goedkeuring van het bestuur. Het bestuur weigert slechts de goedkeuring indien het weet of redelijkerwijs behoort te voorzien dat de vennootschap na de uitkering niet zal kunnen blijven voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden.

Indien bij de bestemming van de winst geen besluit over uitkering of reservering van winst tot stand komt wordt de winst, waarop het voorstel betrekking heeft, gereserveerd. Bij de berekening van het bedrag dat op ieder aandeel zal worden uitgekeerd deelt elk aandeel in een gelijk deel van de uitkering. Van de vorige zin kan telkens met instemming van alle aandeelhouders worden afgeweken.